

**Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
Departament Gospodarki
Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji**

**Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020 (RIS3)
Raport otwarcia**

Spis treści:

Objaśnienie podstawowych pojęć	3
Wykaz skrótów	5
Spis załączników	6
1. Wstęp	7
2. Postęp w realizacji RIS3	9
2.1 Monitoring programów strategicznych	9
2.2 Monitoring źródeł finansowania programów strategicznych	29
2.3 Monitoring obszarów inteligentnych specjalizacji	33
2.3.1 Analiza wskaźników charakteryzujących stopień rozwoju poszczególnych obszarów inteligentnych specjalizacji	33
2.3.2. Analiza Działań i Poddziałań WRPO 2014+ (EFRR, EFS) pod kątem inteligentnych specjalizacji	35
2.3.3. Analiza programów krajowych	45
2.3.4. Analiza wybranych programów europejskich	50
2.4. Benchmarking innowacyjności regionu na szczeblu kraju	55
2.4.1. Założenia do benchmarkingu innowacyjności regionu – poziom krajowy	55
2.4.2. Porównanie wybranych województw	57
2.4.3. Komentarz do porównania województw	72
3. Wskazanie obszarów wymagających zmian/ aktualizacji	74
4. Wnioski	74
5. Podsumowanie	78

Objaśnienie podstawowych pojęć:

COSME to program ramowy UE na rzecz konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw na lata 2014-2020. Główne cele programu to wzmocnienie konkurencyjności i trwałości przedsiębiorstw, szczególnie małych i średnich oraz krzewienie kultury przedsiębiorczości, wspieranie tworzenia miejsc pracy oraz wzrostu MŚP.

Europejska Współpraca Terytorialna (EWT) stanowi Cel 2 polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2014-2020. INTERREG to ogólna nazwa marki w odniesieniu do EWT.

Horyzont 2020 (H2020) jest kluczowym programem w dziedzinie badań i innowacji, trwającym od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2020 r. Głównym celem jest przyczynianie się do zbudowania społeczeństwa

i gospodarki opartych na wiedzy poprzez wspieranie badań, rozwoju i innowacji. Dzięki temu Horyzont 2020 przyczynia się do osiągnięcia unijnych celów w zakresie badań i rozwoju, w tym m.in. do zwiększenia wydatkowania do 3% PKB na finansowanie badań naukowych i rozwoju w całej Unii do 2020 r.

Kreatywna Europa jest programem w perspektywie finansowej 2014-2020, który wspiera europejskie działania z sektorów: kultury, kreatywnych i audiowizualnego. Program ten zawiera trzy komponenty: MEDIA, Kultura oraz część międzysektorową z Instrumentem Gwarancji Sektorów Kultury i Kreatywnych (CCS GF). Działania dofinansowywane przez program mają na celu poszerzanie kompetencji osób związanych z wymienionymi powyżej sektorami, zachęcanie do skutecznego działania na poziomie ponadnarodowym, strategiczne budowanie i rozwój publiczności, pozyskiwanie nowych odbiorców europejskiej sztuki i filmu oraz zwiększanie dostępu do kultury i utworów audiowizualnych, a także ich promowanie.

Norweski Mechanizm Finansowy wraz z Mechanizmem Finansowym Europejskiego Obszaru Gospodarczego (czyli tzw. fundusze norweskie i fundusze EOG) są formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Norwegię, Islandię i Liechtenstein nowym członkom UE. Fundusze te są związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz z jednoczesnym wejściem naszego kraju do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (UE + Islandia, Liechtenstein, Norwegia). W zamian za pomoc finansową, państwa-darczyńcy korzystają z dostępu do rynku wewnętrznego Unii Europejskiej (choć nie są jej członkami).

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój to największy w Unii Europejskiej krajowy program w perspektywie 2014 – 2020 finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz środków krajowych - publicznych i prywatnych finansujący badania, rozwój oraz innowacje. O wsparcie z PO IR występować mogą przede wszystkim: przedsiębiorstwa (w szczególności MŚP), jednostki naukowe, konsorcja przedsiębiorstw oraz jednostek naukowych, a także instytucje otoczenia biznesu.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój jest krajowym programem w perspektywie finansowej 2014-2020 finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz ze środków specjalnej linii budżetowej Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (*Youth Employment Initiative* – YEI), a także z budżetu państwa. Program wspiera aktywizację osób młodych

poniżej 30. roku życia pozostających bez zatrudnienia, szkolnictwo wyższe, innowacje społeczne, mobilność i współpracę ponadnarodową, a także reformy w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, zdrowia i dobrego rządzenia.

Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, czyli tzw. **Fundusz Szwajcarski** był formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Szwajcarię Polsce w ramach szwajcarskiej pomocy dla 10 państw członkowskich Unii Europejskiej, które przystąpiły do niej 1 maja 2004 r. Fundusze szwajcarskie miały na celu zmniejszenie różnic społeczno-gospodarczych istniejących między Polską a wyżej rozwiniętymi państwami UE oraz różnic na terytorium Polski – pomiędzy ośrodkami miejskimi a regionami słabo rozwiniętymi pod względem strukturalnym.

Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji – dział funkcjonujący w ramach Departamentu Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, odpowiedzialny m.in. za proces monitorowania postępów we wdrażaniu Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020. Zespół Obserwatorium realizuje również badania i analizy dot. polityki innowacji, animuje proces konsultacji i rekomendacji w obszarach inteligentnych specjalizacji (zwany przedsiębiorczym odkrywaniem) oraz koordynuje wdrażanie i promocję programów strategicznych Regionalnej Strategii Innowacji m.in. poprzez realizację projektów międzynarodowych.

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 to program, którego celem strategicznym jest poprawa konkurencyjności i spójności województwa przy zrównoważonym wykorzystaniu specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz przy pełnym poszanowaniu jego zasobów przyrodniczych. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, poprawę atrakcyjności inwestycyjnej ośrodków miejskich i usprawnienie powiązań między nimi, zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej oraz przełamywanie barier strukturalnych na obszarach o niższym potencjale rozwojowym.

Wykaz skrótów:

DEFS – Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego

EEN – Enterprise Europe Network

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

EOG – Europejski Obszar Gospodarczy

EWT – Europejska Współpraca Terytorialna

H2020 - Horyzont 2020

IOB – instytucje otoczenia biznesu

IS – inteligentne specjalizacje

KE – Komisja Europejska

MŚP – małe i średnie przedsiębiorstwa

OPI – Ośrodek Przetwarzania Informacji

PKB – Produkt Krajowy Brutto

PO IR – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020

PO WER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

PSPB – Polsko-Szwajcarski Program Badawczy

RIS3 – Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020

SL 2014 – Centralny system teleinformatyczny

SZOOP – Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych

UE – Unia Europejska

WOI – Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji

WRPO 2014+ - Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020

WUP – Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu

ZWW – Zarząd Województwa Wielkopolskiego

Spis załączników:

- **Załącznik 1:** Karty wskaźników strategicznych (kontekstowych).
- **Załącznik 2:** Tabela powiązań osi priorytetowych WRPO 2014+ z programami strategicznymi RIS3.
- **Załącznik 3:** Uzupełniająca analiza źródeł finansowania RIS3.
- **Załącznik 4:** Ankieta. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020. Europejski Fundusz Społeczny (Działanie 6.3 „Samozatrudnienie i przedsiębiorczość”, Działanie 6.5 „Doskonalenie kompetencji osób pracujących i wsparcie procesów adaptacyjnych”, Działanie 8.3 „Wzmocnienie oraz dostosowanie kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy”).
- **Załącznik 5:** Ankieta. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020. Europejski Fundusz Społeczny (Działanie 6.2 „Aktywizacja zawodowa”).
- **Załącznik 6:** Statystyka konkursów w ramach WRPO 2014+ (EFRR) za 2015 r. uwzględniająca projekty wybrane do dofinansowania, których zakres wpisuje się w więcej niż jeden obszar inteligentnych specjalizacji.
- **Załącznik 7:** Inicjatywy klastrowe w odniesieniu do wielkopolskich inteligentnych specjalizacji.
- **Załącznik 8:** Benchmarking innowacyjności regionu na szczeblu kraju.

1. Wstęp

Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020 (RIS3) jest dokumentem opisującym założenia i sposób realizacji wielkopolskiej polityki innowacyjnej. Jest jednocześnie dokumentem wypełniającym warunek wstępny dla Celu Tematycznego 1. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w okresie 2014-2020, przygotowanym w związku z wymaganiami art. 19 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r., str. 320). Warunek wstępny wymagał opracowania regionalnej strategii inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych. Dla osiągnięcia tego celu konieczna była identyfikacja inteligentnych specjalizacji regionu, czyli dziedzin, w których istnieje masa krytyczna przedsiębiorstw, koncentracja zatrudnienia i wartości dodanej brutto, przy jednoczesnym istnieniu potencjału naukowego. Są to obszary, na których należy koncentrować działania polityki innowacyjnej, mogą bowiem przynieść największy efekt w postaci transformacji gospodarczej w kierunku gospodarki opartej na wiedzy. RIS3 przygotowana została również zgodnie z wytycznymi zawartymi w „Przewodniku Strategii Badań i Innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3)”¹. Ważną częścią prac nad projektowaniem strategii było wypracowanie kompleksowego systemu monitorowania, który objął trzy rodzaje wskaźników: kontekstowe (strategiczne), produktu i rezultatu.

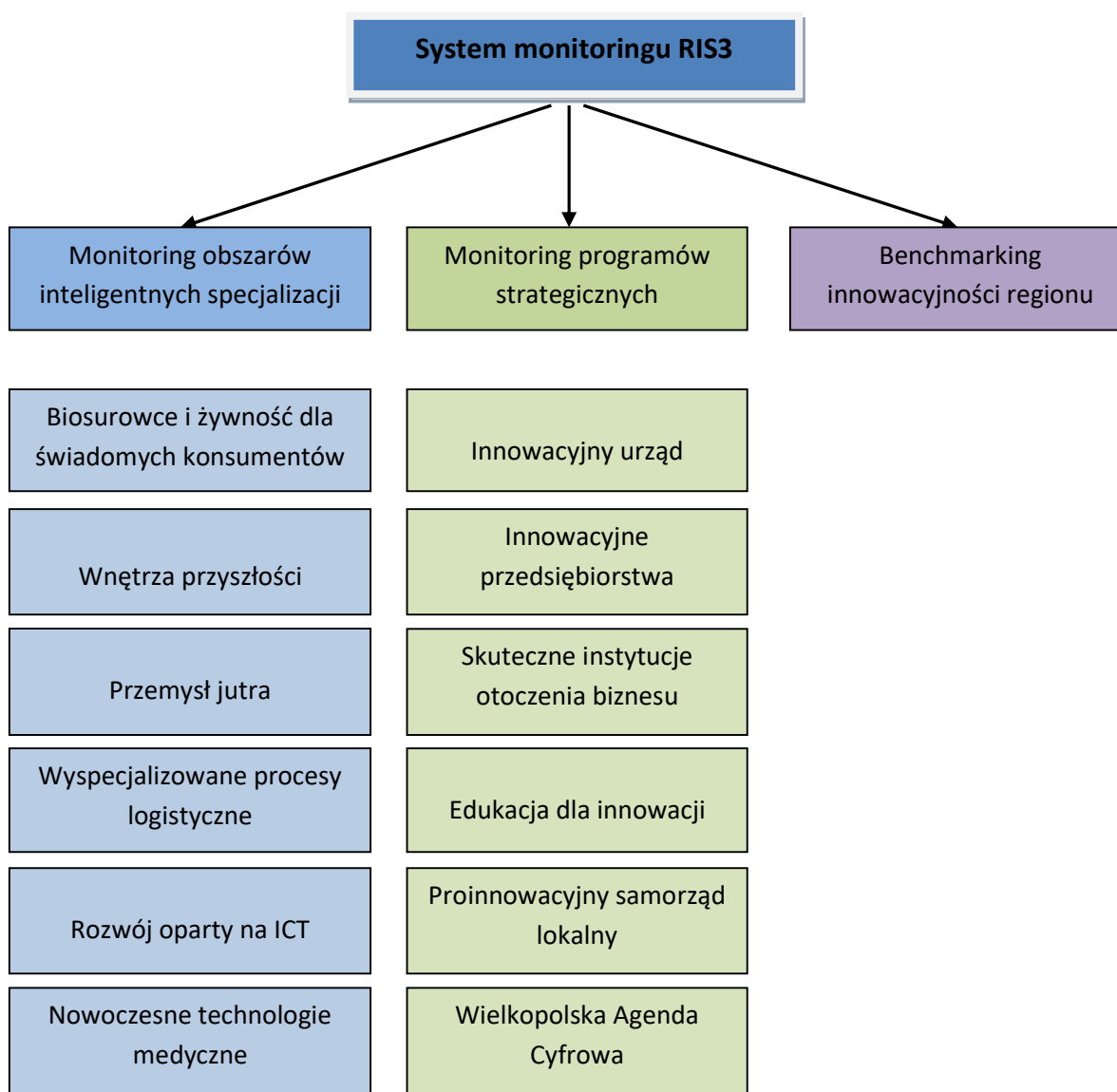
Wypracowana w oparciu o liczne badania i proces tzw. przedsiębiorczego odkrywania „Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020” (RIS3) została zatwierdzona przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr V/104/15 w dniu 30 marca 2015 r., a następnie zaakceptowana 17 lipca 2015 r. przez Komisję Europejską (pismo Dyrektora Generalnego Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej) i tym samym województwo wielkopolskie jako pierwszy region w Polsce wypełniło warunek wstępny (tzw. „*warunek ex ante*”) dla celu tematycznego 1. „Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji” w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (WRPO 2014+).

Zgodnie z zapisami RIS3, dla strategii należy przygotować raport otwarcia, zawierający wartości bazowe, pośrednie i końcowe dla wskaźników strategicznych (kontekstowych). Ponadto Uchwałą Nr 1434/2015 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 22 grudnia 2015 r. zatwierdzony został system monitoringu i ewaluacji RIS3. System monitoringu RIS3, na podstawie katalogu przyjętych wskaźników obejmuje trzy filary:

- monitoring obszarów inteligentnych specjalizacji,
- monitoring programów strategicznych,
- benchmarking innowacyjności regionu na szczeblu kraju.

¹ Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2012

Rysunek 1: System monitoringu RIS3

Źródło: Opracowanie własne WOI

Funkcjonowanie systemu monitoringu jest procesem ciągłym, systematycznie dostarczającym porównywalnych danych ilościowych i jakościowych. Dane są zbierane wg jednolitej metodologii w regularnych odstępach czasu, tak żeby możliwa była analiza dynamiki zmian badanych zjawisk. Istotne jest powiązanie analiz ilościowych i jakościowych w celu osiągnięcia właściwego procesu diagnostycznego. Raport otwarcia stanowi punkt wyjścia dla mierzenia efektów działań w ramach realizacji wielkopolskiej polityki innowacyjnej. Przyjęte wskaźniki będą corocznie monitorowane, tak aby w 2020 r. uzyskać pełny obraz efektów wdrażania strategii.

2. Postęp w realizacji RIS3

2.1. Monitoring programów strategicznych

Monitoring programów strategicznych obejmuje regularne badanie postępów w ich realizacji na podstawie katalogu przyjętych ponad 170 wskaźników. Katalog obejmuje wskaźniki kontekstowe dla celów strategicznych oraz wskaźniki produktu i rezultatu dla celów operacyjnych, co prezentują poniższe zestawienia tabelaryczne (Tabele 1-6). Z uwagi na charakter Raportu, będącego punktem wyjścia do dalszego procesu monitorowania RIS3, wskaźniki produktu i rezultatu w obecnym sprawozdaniu mają wartość zerową. Karty wskaźników strategicznych (kontekstowych), zawierające szczegółowe informacje takie jak np. definicja, sposób obliczania, źródło pozyskiwania danych itp. stanowią Załącznik nr 1 do niniejszego raportu. W kolejnym roku raport zostanie wzbogacony o karty wskaźników produktu i rezultatu.

Tabela 1 – I Program strategiczny „Innowacyjny Urząd”

Nazwa celu/działania	Wskaźnik kontekstowy	Wartość bazowa 2015 r.	Wartość pośrednia 2018 r.	Wartość docelowa 2020 r.	Wskaźnik produktu	Wartość wyjściowa	Wskaźnik rezultatu	Wartość wyjściowa
Cel strategiczny 1: Koordynacja polityki innowacyjnej i działań proinnowacyjnych prowadzonych przez Urząd Marszałkowski oraz jednostki organizacyjne i instytucje mu podległe	Udział województwa w krajowych nakładach na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach	7,7%	10,4%	11,8%				
Cel operacyjny 1.1.: Współpraca międzydepartamentalna w zakresie działań innowacyjnych i proinnowacyjnych					Liczba departamentów biorących udział w działaniach	0	Liczba wdrożonych działań innowacyjnych i proinnowacyjnych	0
Cel operacyjny 1.2.: Pozyskiwanie i upowszechnianie wiedzy nt. innowacyjnych standardów usług publicznych i proinnowacyjnych zamówień publicznych					Liczba opisanych dobrych praktyk	0	Liczba wdrożonych rozwiązań	0
Cel operacyjny 1.3.: Opracowanie procedur i wzorów dokumentów dla innowacyjnych zamówień publicznych oraz realizacja pilotaży innowacyjnych usług publicznych					Liczba opisanych procedur i wzorów	0	Liczba zrealizowanych pilotaży	0
Cel strategiczny 2: Koordynacja realizacji polityki innowacyjnej oraz wizji strategicznej dla obszarów specjalizacji	Odsetek MŚP wprowadzających innowacje produktowe lub procesowe w ramach obszarów specjalizacji*	Brak danych	-	-				

	<i>Dostępny wskaźnik alternatywny: Liczba MŚP wprowadzających innowacje produktowe lub procesowe w ramach obszarów specjalizacji</i>	20567	27205	32012				
Cel operacyjny 2.1.: Prowadzenie bazy wiedzy dla projektów/działań strategicznych					Liczba projektów/działań w bazie wiedzy	0	Udział projektów, w ramach których rozpoczęto współpracę między podmiotami	0
Cel operacyjny 2.2.: Wyznaczenie opiekunów programów strategicznych i obszarów specjalizacji					Liczba programów i specjalizacji z przydzielonym opiekunem	0	Liczba podmiotów angażujących się we współpracę w ramach programu/obszaru specjalizacji	0
Cel operacyjny 2.3.: Wdrożenie systemu zarządzania informacją i relacjami z interesariuszami (CRM) dla potrzeb monitoringu polityki innowacyjnej oraz analizy oddziaływania na przedsiębiorstwa					Liczba zrealizowanych modułów systemu	0	Liczba rekordów dotyczących przedsiębiorstw w bazie	0
Cel operacyjny 2.4.: Wdrożenie systemu usług proinnowacyjnych w regionie na podstawie inwentaryzacji, standaryzacji i akredytacji tych usług					Liczba usług w systemie	0	Udział beneficjentów RPO, którzy skorzystali z systemu usług proinnowacyjnych przed zrealizowaniem inwestycji	0
Cel operacyjny 2.5.: Identyfikacja i upowszechnianie źródeł finansowania strategii wśród podmiotów systemu innowacji					Kwota potencjalnego finansowania działań strategicznych	0	Liczba beneficjentów z terenu Wielkopolski, którzy skorzystali ze zidentyfikowanych źródeł finansowania	0

Cel operacyjny 2.6.: Kontynuacja procesu przedsiębiorczego odkrywania i prowadzenie Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji					Liczba członków Forum i Grup Roboczych	0	Liczba rekomendacji wdrożonych na podstawie dyskusji na Forum	0
Cel operacyjny 2.7.: Opracowanie specjalistycznego systemu doradztwa i informacji dla przedsiębiorstw					Koncepcja działania systemu	0	Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług informacyjnych i doradczych	0
Cel strategiczny 3: Prowadzenie polityki opartej na faktach poprzez działanie Wielkopolskiego Obserwatorium Innowacji	Udział województwa w krajowych nakładach na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach	7,7%	10,4%	11,8%				
Cel operacyjny 3.1.: Rozwój Wielkopolskiego Obserwatorium Innowacji					Liczba pracowników WOI, którzy podnieśli swoje kompetencje	0	Liczba zrealizowanych badań i analiz	0
Cel operacyjny 3.2.: Regularny monitoring i ewaluacja efektów polityki innowacyjnej					Liczba raportów z monitoringu	0	Liczba decyzji w zakresie polityki innowacyjnej podjętych na podstawie wyników monitoringu	0
Cel operacyjny 3.3.: Regularne badanie potrzeb przedsiębiorstw					Liczba przedsiębiorstw podlegających badaniu	0	Liczba rekomendacji dotyczących instrumentów i działań wdrożonych w oparciu o zidentyfikowane nowe potrzeby	0
Cel operacyjny 3.4.: Analiza i antycypacja trendów mających wpływ na politykę innowacyjną					Liczba analiz dotyczących trendów i prognoz	0	Liczba decyzji w zakresie polityki innowacyjnej podjętych na podstawie przeprowadzonych analiz	0

Cel operacyjny 3.5.: Przekładanie wniosków z prowadzonych analiz na rekomendacje w zakresie aktualizacji polityki innowacyjnej					Liczba sformułowanych rekomendacji	0	Liczba wdrożonych rekomendacji	0
Cel strategiczny 4: Prowadzenie promocji i komunikacji na zewnątrz	Odsetek MŚP wprowadzających innowacje produktowe lub procesowe(10-49)	10,7%	16,68%	20,56%				
	Odsetek MŚP wprowadzających innowacje produktowe lub procesowe(50-249)	28,9%	30,69%	31,85%				
Cel operacyjny 4.1.: Prowadzenie regionalnego portalu innowacyjnego i mediów społecznościowych					Liczba nowych informacji w miesiącu	0	Liczba wejść na stronę internetową i obserwatorów w mediach społecznościowych	0
Cel operacyjny 4.2.: Działania PR i medialne dla wszystkich programów strategicznych i obszarów specjalizacji					Liczba zrealizowanych działań	0	Liczba zapytań potencjalnych beneficjentów dotyczących programów strategicznych i obszarów specjalizacji	0
Cel operacyjny 4.3.: Upowszechnianie wyników prowadzonych badań, ekspertyz i analiz – publikacje elektroniczne i papierowe					Liczba publikacji	0	Liczba cytowań publikacji w mediach i materiałach ogólnopolskich i zagranicznych	0
Cel operacyjny 4.4.: Upowszechnianie informacji o dostępnym wsparciu					Liczba podmiotów do których dotarła informacja	0	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	0

*Wskaźnik obecnie niedostępny - nie prowadzono statystyk w podziale na inteligentne specjalizacje. Dane możliwe do pozyskania po badaniu „Ankietyzacja przedsiębiorstw” planowanym w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne WOI

Tabela 2 - II Program strategiczny „Innowacyjne przedsiębiorstwa”

Nazwa celu/działania	Wskaźnik kontekstowy	Wartość bazowa 2015 r.	Wartość pośrednia 2018 r.	Wartość docelowa 2020 r.	Wskaźnik produktu	Wartość wyjściowa	Wskaźnik rezultatu	Wartość wyjściowa
Cel strategiczny 1: Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw dostosowane do ich potrzeb	Odsetek MŚP wprowadzających innowacje produktowe lub procesowe(10-49)	10,7%	16,68%	20,56%				
	Odsetek MŚP wprowadzających innowacje produktowe lub procesowe(50-249)	28,9%	30,69%	31,85%				
Cel operacyjny 1.1.: Przełożenie wyników badania potrzeb przedsiębiorstw na konkretne instrumenty i działania					Liczba instrumentów i działań wdrożonych w oparciu o zidentyfikowane nowe potrzeby	0	Liczba beneficjentów nowych lub zmodyfikowanych instrumentów i działań	0
Cel operacyjny 1.2.: Uruchomienie systemu wsparcia informacyjno-doradczego-szkoleniowego pozwalającego na skorzystanie z usług oferowanych przez podmioty systemu innowacji i odpowiednich dla specyficznych potrzeb danego przedsiębiorstwa					Liczba usług w systemie	0	Liczba przedsiębiorstw korzystających z poszczególnych usług	0
Cel operacyjny 1.3.: Aktywizacja przedsiębiorców w procesie przedsiębiorczego odkrywania					Liczba przedsiębiorstw uczestniczących w procesie	0	Liczba wdrożonych rekomendacji przedsiębiorców w zakresie polityki innowacyjnej	0

Cel operacyjny 1.4.: Realizacja strategicznej wizji i specyficznych celów rozwoju obszarów inteligentnej specjalizacji regionu oraz innowacji międzybranżowych					Liczba zrealizowanych działań w ramach celów strategicznych	0	Liczba projektów innowacyjnych zgłoszonych przez podmioty z obszarów specjalizacji do programu regionalnego, krajowych i europejskich	0
Cel strategiczny 2: Podnoszenie innowacyjności przedsiębiorstw, szczególnie w obszarach specjalizacji	Odsetek MŚP wprowadzających innowacje produktowe lub procesowe w ramach obszarów specjalizacji*	Brak danych						
	<i>Dostępny wskaźnik alternatywny:</i> Liczba MŚP wprowadzających innowacje produktowe lub procesowe w ramach obszarów specjalizacji	20567	27205	32012				
Cel operacyjny 2.1.: Zwiększenie liczby przedsiębiorstw innowacyjnych, w tym wdrażających innowacje produktowe, procesowe i nietechnologiczne					Liczba beneficjentów działań ukierunkowanych na wspieranie wdrażania innowacji	0	Udział przedsiębiorstw, które wdrożyły innowacje produktowe, procesowe i nietechnologiczne	0
Cel operacyjny 2.2.: Inicjowanie, audyt i poprawa jakości procesów innowacyjnych w przedsiębiorstwach					Liczba beneficjentów działań ukierunkowanych na wspieranie procesów innowacyjnych	0	Udział przedsiębiorstw, które rozpoczęły procesy innowacyjne w obszarach specjalizacji	0

Cel operacyjny 2.3: Upowszechnienie strategicznego zarządzania innowacją w przedsiębiorstwach					Liczba beneficjentów działań ukierunkowanych na wspieranie strategicznego zarządzania innowacją	0	Udział przedsiębiorstw, które rozpoczęły strategiczne zarządzanie innowacją w obszarach specjalizacji	0
Cel operacyjny 2.4.: Zwiększenie liczby przedsiębiorstw prowadzących działalność B+R					Liczba beneficjentów działań ukierunkowanych na rozpoczęcie działalności B+R	0	Udział przedsiębiorstw, które rozpoczęły działalność B+R w obszarach specjalizacji	0
Cel operacyjny 2.5.: Zwiększenie liczby przedsiębiorstw wdrażających wyniki prac B+R					Liczba beneficjentów działań ukierunkowanych na wdrożenie wyników prac B+R	0	Udział przedsiębiorstw, które wdrożyły wyniki prac B+R w obszarach specjalizacji	0
Cel operacyjny 2.6.: Zwiększenie zdolności przedsiębiorstw do pozyskiwania wiedzy, w tym objętej ochroną własności intelektualnej					Liczba beneficjentów działań ukierunkowanych na pozyskanie praw własności intelektualnej, know-how i wiedzy technicznej	0	Udział przedsiębiorstw, które pozyskały prawa własności intelektualnej, know-how i wiedzę techniczną w obszarach specjalizacji	0
Cel operacyjny 2.7.: Zwiększenie liczby przedsiębiorstw posiadających własne patenty, wzory przemysłowe, użytkowe i inne prawa ochronne do własności intelektualnej					Liczba wielkopolskich przedsiębiorstw wspartych w ramach POIR w zakresie ochrony własności przemysłowej	0	Udział przedsiębiorstw posiadających prawa ochronne do własności intelektualnej	0

Cel operacyjny 2.8.: Zwiększenie liczby przedsiębiorstw współpracujących w zakresie działalności innowacyjnej					Liczba beneficjentów działań ukierunkowanych na zwiększenie współpracy	0	Udział przeds., które dokonały współpracy w zakresie działalności innowacyjnej	0
Cel operacyjny 2.9.: Rozwój współpracy nauki i biznesu poprzez wsparcie jednostek naukowych w zakresie infrastruktury B+R dostosowanej do potrzeb przedsiębiorstw w obszarach inteligentnej specjalizacji regionu					Liczba beneficjentów działań ukierunkowanych na rozwój infrastruktury B+R	0	Liczba przedsiębiorstw, korzystających z nowopowstałej infrastruktury B+R w obszarach specjalizacji	0
Cel strategiczny 3: Podnoszenie konkurencyjności przedsiębiorstw, szczególnie w obszarach specjalizacji	Udział przychodów ze sprzedaży produktów innowacyjnych na rynkach zagranicznych	10,23%	11,94%	14,01%				
Cel operacyjny 3.1.: Powstawanie i rozwój nowych przedsiębiorstw w obszarach inteligentnej specjalizacji					Liczba beneficjentów wsparcia przedsiębiorstw w początkowej fazie ich powstawania i rozwoju	0	Dynamika przyrostu przedsiębiorstw w ramach obszarów specjalizacji	0
Cel operacyjny 3.2.: Podniesienie kompetencji przedsiębiorców w zakresie zarządzania strategicznego					Liczba beneficjentów działań ukierunkowanych na zwiększenie kompetencji w zakresie zarządzania strategicznego	0	Udział przedsiębiorstw posiadających i wdrażających strategie rozwojowe	0
Cel operacyjny 3.3.: Rozwój regionalnych i międzyregionalnych łańcuchów wartości w ramach obszarów specjalizacji					Liczba zidentyfikowanych łańcuchów wartości	0	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	0

Cel operacyjny 3.4.: Stworzenie programu rozwoju klastrów kluczowych					Opracowany program rozwoju klastrów kluczowych	0	Liczba przedsiębiorstw współpracujących w ramach klastrów kluczowych	0
Cel operacyjny 3.5.: Zwiększenie poziomu internacjonalizacji przedsiębiorstw i ich sieci					Liczba beneficjentów działań ukierunkowanych na internacjonalizację	0	Udział przedsiębiorstw, które rozpoczęły działalność na rynkach międzynarodowych w obszarach specjalizacji	0
Cel operacyjny 3.6.: Wsparcie międzynarodowej współpracy gospodarczej przedsiębiorstw, w tym w ramach łańcuchów wartości					Liczba beneficjentów działań ukierunkowanych na współpracę międzynarodową	0	Udział przedsiębiorstw, które podjęły współpracę międzynarodową w obszarach specjalizacji	0
Cel operacyjny 3.7.: Międzynarodowa promocja gospodarcza regionu					Liczba beneficjentów działań ukierunkowanych na promocję międzynarodową	0	Udział przedsiębiorstw, które zwiększyły sprzedaż na rynkach międzynarodowych w obszarach specjalizacji	0

* Wskaźnik obecnie niedostępny - nie prowadzono statystyk w podziale na inteligentne specjalizacje. Dane możliwe do pozyskania po badaniu „Ankietyzacja przedsiębiorstw” planowanym w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne WOI

Tabela 3 – III Program strategiczny „Skuteczne instytucje otoczenia biznesu”

Nazwa celu/działania	Wskaźnik kontekstowy	Wartość bazowa 2015 r.	Wartość pośrednia 2018 r.	Wartość docelowa 2020 r.	Wskaźnik produktu	Wartość wyjściowa	Wskaźnik rezultatu	Wartość wyjściowa
Cel strategiczny 1: Profesjonalizacja usług instytucji otoczenia biznesu (IOB)	Udział przedsiębiorstw korzystających z usług instytucji otoczenia biznesu*	Brak danych						
	<i>Dostępny wskaźnik alternatywny:</i> Udział przedsiębiorstw przemysłowych współpracujących w ramach inicjatywy klastrowej lub w innych sformalizowanych rodzajach współpracy w liczbie przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie - przedsiębiorstwa o liczbie pracujących 10-249 [%]	6,3%	7,2%	8,4%				
Cel operacyjny 1.1.: Opracowanie katalogu usług proinnowacyjnych wraz z ich kategoryzacją i standaryzacją					Liczba wystandaryzowanych usług	0	Liczba przedsiębiorstw korzystających z wystandaryzowanych usług	0
Cel operacyjny 1.2.: Zdefiniowanie luk kompetencyjnych w IOB oraz podniesienie kompetencji zasobów ludzkich tych organizacji					Liczba projektów z zakresu podnoszenia kompetencji realizowanych przez wielkopolskie IOB w ramach POIR	0	Liczba nowych usług świadczonych dzięki zwiększonym kompetencjom	0

Cel operacyjny 1.3.: Rozwój wyspecjalizowanych usług dla obszarów specjalizacji					Liczba IOB uczestniczących w procesie	0	Liczba wyspecjalizowanych usług dla obszarów specjalizacji	0
Cel operacyjny 1.4.: Sieciowanie IOB w regionie w celu opracowania odpowiedniego pakietu usług odpowiadających na specyficzne potrzeby wielkopolskich przedsiębiorstw					Liczba IOB w sieci regionalnej	0	Liczba klientów IOB działających w sieci regionalnej, którzy zrealizowali działania innowacyjne dzięki świadczonym usługom	0
Cel operacyjny 1.5.: Rozwój usług doradczych i szkoleniowych odpowiadających na specyficzne potrzeby wielkopolskich przedsiębiorstw, w tym w początkowych fazach rozwoju					Liczba akredytowanych usług doradczych i szkoleniowych	0	Liczba przedsiębiorstw korzystających z akredytowanych usług doradczych i szkoleniowych	0
Cel operacyjny 1.6.: Dialog IOB z przedsiębiorcami w ramach procesu przedsiębiorczego odkrywania					Liczba profili innowacyjnych przedsiębiorstw w regionalnej bazie danych	0	Liczba rekomendacji w zakresie zmiany usług sformułowanych w ramach dialogu IOB ze swoimi klientami	0
Cel operacyjny 1.7.: Upowszechnienie usług IOB wśród przedsiębiorców					Liczba usług IOB w bazie regionalnej	0	Liczba zapytań przedsiębiorstw dotyczących usług IOB	0
Cel operacyjny 1.8.: Stała poprawa jakości usług IOB					Liczba usług o poprawionej jakości	0	Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług o poprawionej jakości	0

Cel strategiczny 2: Wdrożenie instrumentów wspierających korzystanie z usług proinnowacyjnych	Udział przychodów IOB z tytułu świadczenia usług proinnowacyjnych**	Brak danych						
Cel operacyjny 2.1.: Dostosowanie infrastruktury IOB do wymagań nowo zdefiniowanych usług dla przedsiębiorstw w obszarach inteligentnych specjalizacji					Liczba IOB, które dostosowały swoją infrastrukturę do potrzeb przedsiębiorstw z obszarów inteligentnych specjalizacji	0	Liczba przedsiębiorstw korzystających z nowej/udoskonalonej infrastruktury	0
Cel operacyjny 2.2.: Wdrożenie podmiotowego finansowania usług rozwojowych (szkoleniowo-doradczych) dla przedsiębiorców i ich pracowników					Liczba usług rozwojowych w ofercie IOB	0	Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług rozwojowych	0
Cel operacyjny 2.3.: Wdrożenie proinnowacyjnych usług doradczych udzielanych na zasadzie popytowej					Liczba usług proinnowacyjnych w ofercie IOB	0	Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług proinnowacyjnych	0
Cel operacyjny 2.4.: Wdrożenie usług IOB z zakresu internacjonalizacji MŚP					Liczba usług z zakresu internacjonalizacji w ofercie IOB	0	Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług z zakresu internacjonalizacji	0

*Wskaźnik obecnie niedostępny - dane możliwe do pozyskania po badaniu „Ankietyzacja przedsiębiorstw” planowanym w 2017 r.

** Wskaźnik obecnie niedostępny - dane możliwe do pozyskania po badaniu „Ankietyzacja IOB”.

Źródło: opracowanie własne WOI.

Tabela 4 – IV Program strategiczny „Edukacja dla innowacji”

Nazwa celu/działania	Wskaźnik kontekstowy	Wartość bazowa 2015 r.	Wartość pośrednia 2018 r.	Wartość docelowa 2020 r.	Wskaźnik produktu	Wartość wyjściowa	Wskaźnik rezultatu	Wartość wyjściowa
Cel strategiczny 1: Kreowanie postaw proinnowacyjnych w przedsiębiorstwach i sektorze nauki	Odsetek MŚP wprowadzających innowacje produktowe lub procesowe(10-49)	10,7%	16,68%	20,56%				
	Odsetek MŚP wprowadzających innowacje produktowe lub procesowe(50-249)	28,9%	30,69%	31,85%				
Cel operacyjny 1.1.: Rozwój kapitału ludzkiego w przedsiębiorstwach, w tym podniesienie kompetencji i kwalifikacji przedsiębiorców i pracowników, szczególnie w obszarach inteligentnej specjalizacji					Liczba osób korzystających ze wsparcia	0	Liczba przedsiębiorstw podejmujących działania z zakresu poprawy jakości zarządzania, innowacyjności lub internacjonalizacji po uzyskaniu wsparcia	0
Cel operacyjny 1.2.: Promowanie postaw innowacyjnych w sektorze nauki					Liczba naukowców realizujących projekty innowacyjne we współpracy z przedsiębiorstwami	0	Udział przedsiębiorstw ponoszących nakłady na działalność innowacyjną	0
Cel strategiczny 2: Popularyzacja nauk ścisłych, kreatywności i pracy grupowej w całym cyklu edukacyjnym	Studenci kierunków naukowo-technicznych na 10 tys. mieszkańców	130	117	107				

Cel operacyjny 2.1.: Rozwój kluczowych kompetencji na rynku pracy wśród uczniów					Liczba uczniów biorących udział w realizowanych działaniach	0	Odsetek uczniów biorących udział w zajęciach dotyczących rozwoju kompetencji kluczowych	0
Cel operacyjny 2.2.: Promowanie metod nauczania wykorzystujących nowe technologie, TIK oraz metody eksperymentalne					Liczba szkół biorących udział w realizowanych działaniach	0	Odsetek nauczycieli objętych działaniami	0
Cel operacyjny 2.3.: Promowanie młodych innowatorów					Liczba uczniów biorących udział w realizowanych działaniach	0	Odsetek uczniów zaangażowanych w realizowane działania	0
Cel operacyjny 2.4.: Rozwój infrastruktury jednostek oświaty promującej naukę i innowacje					Liczba wspartych jednostek	0	Liczba uczniów korzystających z nowego wyposażenia	0
Cel operacyjny 2.5.: Popularyzacja wiedzy ogólnej i postaw kreatywnych					Liczba uczniów biorących udział w realizowanych działaniach	0	Odsetek uczniów biorących udział w zajęciach dotyczących popularyzacji wiedzy ogólnej i postaw kreatywnych	0
Cel strategiczny 3: Współpraca instytucji edukacyjnych i naukowych z przedsiębiorstwami w obszarze kształcenia	Stopa bezrobocia absolwentów szkół wyższych	4,0%	3,8%	3,4%				

Cel operacyjny 3.1.: Wsparcie podnoszenia kompetencji i kwalifikacji zawodowych uczniów, wychowanków szkół oraz osób w wieku aktywności zawodowej					Liczba projektów zrealizowanych we współpracy instytucji edukacyjnych i naukowych z przedsiębiorstwami	0	Liczba przedsiębiorstw biorących udział w realizowanych działaniach	0
Cel operacyjny 3.2.: Zwiększenie udziału mieszkańców Wielkopolski w kształceniu ustawicznym					Liczba osób korzystająca z oferty kształcenia ustawicznego finansowanej z programu regionalnego i programów krajowych	0	Udział mieszkańców biorących udział w kształceniu ustawicznym	0
Cel operacyjny 3.3.: Rozwój systemu kształcenia zawodowego zgodnie z potrzebami przedsiębiorców					Liczba kierunków kształcenia dostosowanych do potrzeb obszarów specjalizacji	0	Liczba przedsiębiorstw z obszarów specjalizacji zatrudniających absolwentów szkół zawodowych o odpowiednim wykształceniu	0

Źródło: opracowanie własne WOI

Tabela 5 – V Program strategiczny „Proinnowacyjny samorząd lokalny”

Nazwa celu/działania	Wskaźnik kontekstowy	Wartość bazowa 2015 r.	Wartość pośrednia 2018 r.	Wartość docelowa 2020 r.	Wskaźnik produktu	Wartość wyjściowa	Wskaźnik rezultatu	Wartość wyjściowa
Cel strategiczny 1: Współpraca z samorządami lokalnymi w zakresie rozwoju specjalizacji subregionalnych	Wpływy gmin z podatków od osób fizycznych i prawnych w samorządach na obszarach specjalizacji subregionalnych*							
	<i>Dostępny wskaźnik alternatywny:</i> Dochody własne gmin	7352604845 PLN	8301864035 PLN	8958751616 PLN				
Cel operacyjny 1.1.: Uruchomienie przedsiębiorczego odkrywania na poziomie lokalnym					Liczba przedsiębiorstw biorących udział w procesie na specjalizację	0	Liczba inicjatyw podjętych w wyniku dialogu	0
Cel operacyjny 1.2.: Koordynacja działań proinnowacyjnych samorządów na obszarach o podobnych specjalizacjach					Liczba projektów realizowanych we współpracy	0	Odsetek przedsiębiorstw z obszarów specjalizacji, których dotyczą działania	0
Cel strategiczny 2: Tworzenie warunków do podnoszenia innowacyjności na poziomie lokalnym	Liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców w samorządach na obszarach specjalizacji subregionalnych**							
	<i>Dostępny wskaźnik alternatywny</i> Podmioty gospodarcze wg inteligentnych specjalizacji (sklasyfikowane wg PKD).	94764	102864	105564				

Cel operacyjny 2.1.: Rozwój infrastruktury terenów inwestycyjnych pod kątem inteligentnych specjalizacji					Liczba hektarów terenów inwestycyjnych objętych działaniami	0	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych	0
Cel operacyjny 2.2.: Poprawa dostępu do usług proinnowacyjnych w ośrodkach subregionalnych					Liczba instytucji otoczenia biznesu na obszarze specjalizacji subregionalnych	0	Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług proinnowacyjnych na obszarze specjalizacji subregionalnych	0
Cel strategiczny 3: Promowanie innowacyjnych zamówień publicznych i innowacyjnych usług publicznych na poziomie lokalnym	Wydatki z budżetów współpracujących samorządów na działy związane z usługami publicznymi***							
	<i>Dostępny wskaźnik alternatywny:</i> Wydatki budżetów województw. Dział 710 Działalność usługowa	9057948 PLN	9017676 PLN	9222425 PLN				
Cel operacyjny 3.1.: Współpraca z samorządami lokalnymi w zakresie promocji i wdrażania innowacji w sektorze publicznym					Liczba działań zrealizowanych we współpracy z samorządami lokalnymi	0	Liczba wdrożonych rozwiązań	0
Cel operacyjny 3.2.: Promowanie najlepszych dobrych praktyk z regionu					Liczba opisanych dobrych praktyk	0	Liczba wdrożonych rozwiązań	0

* Wskaźnik obecnie niedostępny

** Wskaźnik obecnie niedostępny w podziale na specjalizacje subregionalne

***Wskaźnik obecnie niedostępny

Źródło: opracowanie własne WOI

Tabela 6 – VI Program strategiczny „Wielkopolska Agenda Cyfrowa”

Nazwa celu/działania	Wskaźnik kontekstowy	Wartość bazowa 2015 r.	Wartość pośrednia 2018 r.	Wartość docelowa 2020 r.	Wskaźnik produktu	Wartość wyjściowa	Wskaźnik rezultatu	Wartość wyjściowa
Cel strategiczny 1: Informatyzacja przedsiębiorstw w celu zwiększenia ich przewagi konkurencyjnej	Odsetek przedsiębiorstw posiadających stronę internetową spełniającą funkcję prezentacji katalogów, wyrobów lub cenników	60,4%	68,6%	73,4%				
Cel operacyjny 1.1.: Zwiększenie wykorzystania TIK przez przedsiębiorstwa					Liczba beneficjentów RPO wspartych w dziedzinie wykorzystania TIK	0	Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących TIK	0
Cel operacyjny 1.2.: Rozwój e-usług biznesowych					Liczba wdrożonych usług online (w ramach RPO)	0	Liczba przedsiębiorstw korzystających z wdrożonych usług	0
Cel operacyjny 1.3.: Rozwój produkcji i usług przy zastosowaniu zaawansowanych technologii informacyjno-komunikacyjnych					Liczba beneficjentów RPO wspartych w dziedzinie informatyzacji	0	Odsetek przedsiębiorstw wdrażających nowe produkty i usługi dzięki zastosowaniu TIK	0
Cel operacyjny 1.4.: Wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych jako narzędzia sieciowania i współpracy w biznesie					Liczba klastrów posiadających systemy informatyczne wspomagające współpracę	0	Liczba przedsiębiorstw posługujących się klastrowymi systemami informatycznymi	0
Cel operacyjny 1.5.: Podniesienie kompetencji cyfrowych przedsiębiorców i ich pracowników					Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych	0	Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących TIK	0

Cel strategiczny 2: Wzmocnienie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w życiu społecznym	Odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną	24,8%	32,3	37,5				
Cel operacyjny 2.1.: Rozwój e-usług publicznych					Liczba wspartych e-usług publicznych	0	Liczba korzystających z usług publicznych udostępnionych online	0
Cel operacyjny 2.2.: Zwiększenie dostępności e-usług publicznych					Liczba zrealizowanych projektów	0	Odsetek samorządów lokalnych świadczących e-usługi publiczne	0
Cel operacyjny 2.3.: Informatyzacja instytucji publicznych					Liczba instytucji wspartych w zakresie zastosowania TIK	0	Liczba odbiorców usług wspartych instytucji	0
Cel operacyjny 2.4.: Wsparcie cyfryzacji i digitalizacji zasobów publicznych					Liczba zdigitalizowanych zasobów	0	Liczba użytkowników zdigitalizowanych zasobów	0
Cel operacyjny 2.5.: Tworzenie usług i aplikacji wykorzystujących e-usługi publiczne i informacje sektora publicznego					Liczba projektów podmiotów z Wielkopolski dofinansowanych w ramach PO Polska Cyfrowa	0	Liczba aplikacji opartych na ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego i e-usług publicznych	0
Cel operacyjny 2.6.: Podniesienie kompetencji cyfrowych osób dorosłych w wieku aktywności zawodowej					Liczba osób wspartych w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych	0	Odsetek osób korzystających z Internetu przynajmniej raz w tygodniu	0

Źródło: opracowanie własne WOI

2.2. Monitoring źródeł finansowania programów strategicznych

Przyjęta w niniejszym raporcie koncepcja monitorowania nakładów na RIS3 opiera się przede wszystkim na monitorowaniu zasobów finansowych choć do realizacji każdego programu strategicznego angażowane są również zasoby ludzkie i organizacyjne, bez których niemożliwe jest przeprowadzenie zaplanowanych działań. Każdy program posiada potencjalny budżet określony w 2015 r. w Załączniku nr 2 do Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020 pn. „Szczegółowe nakłady na realizację Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020” przygotowany w oparciu o szacunkową analizę możliwie dostępnych nakładów, łącznie na cały okres wdrażania strategii (2015-2020).

Zakres analizy nakładów w odniesieniu do poszczególnych programów strategicznych podyktowany jest źródłami finansowania wskazanymi w RIS3 pod każdym opisywanym programem strategicznym.

Tabela 7 - Źródła finansowania programów strategicznych RIS3

Źródło finansowania	Program strategiczny RIS3
Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014-2020	Innowacyjny Urząd Innowacyjne przedsiębiorstwa Skuteczne instytucje otoczenia biznesu Edukacja dla innowacji Proinnowacyjny samorząd lokalny Wielkopolska Agenda Cyfrowa
Budżet Województwa Wielkopolskiego - Budżet Wielkopolskiego Obserwatorium Innowacji	Innowacyjny Urząd Innowacyjne przedsiębiorstwa Skuteczne instytucje otoczenia biznesu Edukacja dla innowacji Proinnowacyjny samorząd lokalny Wielkopolska Agenda Cyfrowa
Ramowy Program Badań i Innowacji Horyzont 2020	Innowacyjne Przedsiębiorstwa Skuteczne instytucje otoczenia biznesu Edukacja dla innowacji Proinnowacyjny samorząd lokalny
Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2014-2020	Innowacyjne przedsiębiorstwa Skuteczne instytucje otoczenia biznesu
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020	Innowacyjne Przedsiębiorstwa Skuteczne instytucje otoczenia biznesu Edukacja dla innowacji
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	Innowacyjny Urząd Edukacja dla innowacji Proinnowacyjny samorząd lokalny

Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014 - 2020	Wielkopolska Agenda Cyfrowa
Program Erasmus+	Edukacja dla Innowacji
Program COSME 2014-2020	Innowacyjne Przedsiębiorstwa

Głównym źródłem finansowania RIS3 jest Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020. Analiza nakładów w kontekście WRPO 2014+ oparta jest na przyjętych powiązaniach Osi priorytetowych WRPO 2014+ z programami strategicznymi RIS3, jakie prezentuje Załącznik nr 2 do niniejszego raportu. W 2015 r. w ramach WRPO 2014+ uruchomiono i zakończono w sumie 6 naborów (w tym jeden pozakonkursowy) w ramach poddziałań powiązanych z RIS3.² Łączne kwoty (nakłady) przeznaczone na realizację celów poszczególnych programów strategicznych RIS3 przedstawia tabela poniżej w oparciu o dane dot. budżetów naborów (środki UE).

Tabela 8 - Nakłady z WRPO 2014+ na RIS3 w 2015 r.

Program strategiczny	Nakłady w PLN
I. Innowacyjny Urząd	88 000
II. Innowacyjne przedsiębiorstwa	658372 000
IV. Edukacja dla innowacji	130 977
Łącznie	658 590 977

Źródło: Centralny System Teleinformatyczny SL2014 – dane obejmują kwoty przeznaczone na nabory ogłoszone i zakończone w 2015 r. w ramach poddziałań powiązanych z poszczególnymi programami strategicznymi RIS3.

Harmonogram konkursów na 2015 r. nie przewidywał organizacji naborów w ramach poddziałań powiązanych z programami strategicznymi: „Skuteczne instytucje otoczenia biznesu”, „Proinnowacyjny samorząd lokalny” i „Wielkopolska Agenda Cyfrowa”. Nakłady finansowe na te programy RIS3 planuje się przeznaczyć z WRPO 2014+ w kolejnym roku (zgodnie z harmonogramem naboru na 2016 r.), przy czym należy pamiętać, że Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014-2020 nie jest jedynym źródłem finansowania RIS3 (zgodnie z wykazem zawartym w Tabeli 7).

W RIS3 przyjęto, iż nakłady ponoszone z Budżetu Województwa Wielkopolskiego na politykę innowacji będą monitorowane w wycinku obejmującym Budżet Wielkopolskiego Obserwatorium

² W ramach analizy nakładów nie brano pod uwagę możliwych powiązań pomiędzy RIS3 a Osią priorytetową 6 „Rynek pracy” WRPO 2014+, ze względu na fakt, iż projekty finansowane z EFS, mają charakter popytowy i dopiero po zakończeniu ich realizacji można stwierdzić, ile z nich było realizowanych w obszarze inteligentnych specjalizacji.

Innowacji funkcjonującego w ramach Departamentu Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. W 2015 r. wyniosły one ponad 82 tys. PLN i dotyczyły wszystkich programów strategicznych RIS3.

W 2015 r. działania wpisujące się w cele Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski finansowane były również z Ramowego Programu Badań i Innowacji Horyzont 2020 (dot. programów strategicznych: „Innowacyjne przedsiębiorstwa”, „Skuteczne instytucje otoczenia biznesu”, „Edukacja dla innowacji”, „Proinnowacyjny samorząd lokalny”). Nakłady w tym kontekście w 2015 r. wyniosły łącznie dla wszystkich wymienionych wyżej programów strategicznych RIS3: 23 722 626 PLN³. Szczegółowy wykaz projektów dot. podmiotów z Wielkopolski i finansowanych z programu Horyzont znajduje się w rozdziale 2.3.5 Analiza wybranych programów europejskich.

Źródłem finansowania RIS3 (konkretnie programów strategicznych: „Innowacyjne przedsiębiorstwa” oraz „Skuteczne instytucje otoczenia biznesu”) są Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2014-2020. W 2015 r. projekty angażujące podmioty z Wielkopolski uzyskały dofinansowanie w kwocie łącznej 4 169 619 PLN.⁴ Kwota ta dotyczyła naborów zakończonych w 2015 r. i pochodzi z Programu Interreg Regionu Morza Bałtyckiego 2014-2020. Szczegółowy wykaz projektów angażujących podmioty z Wielkopolski i dofinansowanych w ramach EWT znajduje się w załączniku nr 3 do niniejszego raportu.

Analizę nakładów w ramach projektów dofinansowanych z Wielkopolski zaplanowano w niniejszym raporcie także w kontekście Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (PO IR) oraz Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER). Bazując na ustaleniach poziomu krajowego z poziomem regionalnym (2014 r.) analiza miała być przygotowana w oparciu o dane pochodzące z SL 2014. Ostatecznie do momentu zakończenia opracowania analizy nakładów w ramach niniejszego raportu, Ministerstwo Rozwoju, pomimo wysyłanych zapytań, nie udostępniło całościowych, potwierdzonych danych dot. projektów z Wielkopolski, które otrzymały dofinansowanie w ramach PO IR lub PO WER. Samodzielna analiza przez zespół WOI listy wszystkich projektów dofinansowanych w 2015 r. w ramach PO IR lub PO WER i zidentyfikowanie tych dot. Wielkopolski łączyłaby się z koniecznością sprawdzenia lokalizacji tysięcy Beneficjentów i obarczona byłaby znacznym ryzykiem błędu w zakresie wartości dofinansowania. Z uwagi na fakt, iż tego typu dane dostępne są w SL 2014 z poziomu krajowego, autorzy raportu podejmować będą w kolejnym roku dalsze starania w celu pozyskania danych z ww. programów.

Zespół WOI w ramach analiz nakładów na RIS3 w 2015 r. na poziomie krajowym dokonał przeglądu Programu Polska Cyfrowa 2014-2020. Zgodnie z listą projektów dofinansowanych, opublikowanej na stronie <https://www.polskacyfrowa.gov.pl> (łącznie 133 projekty) w 2015 r. nie rozpoczęły i nie zakończyły się żadne projekty realizowane przez podmioty z Wielkopolski. Nie rozpoczęto też ani nie zakończono projektów realizowanych wyłącznie na terenie Wielkopolski. Można założyć, że w ramach

³ Dane pozyskane z Regionalnego Punktu Kontaktowego Programów Ramowych UE w EUR 5.554.999,75 – przelicznik: 1 EUR = 4,2705 PLN, na podstawie opracowania Krajowego Punktu Kontaktowego (bazy eCORDA po 241 konkursach, v.5 z 31.05.2016 r.).

⁴ Dane dot. Wielkopolski pozyskane z Regionalnego Punktu Kontaktowego EWT w EUR: 976 377,15, przelicznik: 1 EUR = 4,2705 PLN.

13 projektów rozpoczętych w 2015 r. i realizowanych na terenie całego kraju (na łączną kwotę 797 945 190 złotych), realizowane będą częściowo cele VI programu strategicznego jednakże autorzy raportu ze względu na ograniczony dostęp do danych dot. poszczególnych projektów nie podejmują się oszacowania kwoty w tym kontekście dedykowanej dla Wielkopolski.

Niemożliwe w raporcie otwarcia okazało się zanalizowanie nakładów w ramach Programu ERASMUS+ w 2015 r. (jedno ze źródeł finansowania programu strategicznego „Edukacja dla innowacji”). Prośba o dane skierowana do Narodowej Agencji programu Erasmus+ (tj. Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji) do momentu zakończenia opracowania analizy nakładów na RIS3 w ramach niniejszego raportu pozostała bez odpowiedzi.

W niniejszym raporcie (w ramach Załącznika nr 3 pn. „Uzupełniająca analiza źródeł finansowania RIS3”) zanalizowano dane dot. Programu na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw COSME 2014-2020. Z informacji przekazanych przez wielkopolskiego partnera sieci Enterprise Europe Network tj. Poznański Park Naukowo-Technologiczny, zespół WOI wnioskuje, że specyfika realizacji działań objętych programem, uniemożliwia wygenerowanie danych dot. nakładów finansowanych na działania powiązane z RIS3. W związku z powyższym autorzy raportu postanowili nie kontynuować analizy programu COSME w ramach monitorowania nakładów na RIS3 w kolejnych latach.

Poza wyżej wymienionymi źródłami finansowania programów strategicznych, RIS3 wymienia dodatkowe źródła takie jak:

- Program Kreatywna Europa 2014-2020,
- Szwajcarsko-Polski Program Współpracy
- Mechanizm Norweski
- Programy sektorowe, krajowe, strategiczne i międzynarodowe Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
- Program Operacyjny Pomoc Techniczna,

Komentarz do wymienionych dodatkowych źródeł finansowania znajduje się w Załączniku nr 3 do niniejszego raportu pn. „Uzupełniająca analiza źródeł finansowania RIS3”.

2.3. Monitoring obszarów inteligentnych specjalizacji

Monitoring obszarów inteligentnych specjalizacji opiera się po pierwsze na analizie wskaźników charakteryzujących stopień rozwoju poszczególnych inteligentnych specjalizacji (Tabela 9). Informacje te pochodzą głównie z ogólnodostępnych źródeł danych statystycznych (m.in. GUS, Izba Celną w Warszawie). W przypadku analiz przeprowadzonych w oparciu o PKD należy mieć na uwadze iż przyporządkowanie poszczególnych sekcji i działów PKD do konkretnych IS nastąpiło na etapie aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2015-2020 w ramach Załącznika nr 1 do Ramowego Planu Działań RIS3.

Kolejny element monitoringu obszarów inteligentnych specjalizacji to analiza Działań i Poddziałań WRPO 2014+ (EFS i EFRR), jako głównego źródła finansowania RIS3, w ramach których wsparcie mogą otrzymać projekty wpisujące się w obszary inteligentnych specjalizacji. Monitoring inteligentnych specjalizacji regionu zamyka analiza programów krajowych dedykowanych inteligentnym specjalizacjom oraz Programu Horyzont 2020.

2.3.1 Analiza wskaźników charakteryzujących stopień rozwoju poszczególnych obszarów inteligentnych specjalizacji

Poniższe zestawienie tabelaryczne prezentuje przykładowe wskaźniki, które będą corocznie monitorowane, tak aby w 2020 r. uzyskać pełny obraz ścieżki rozwoju obszarów inteligentnych specjalizacji.

Tabela 9 – Wybrane wskaźniki charakteryzujące stopień rozwoju poszczególnych obszarów inteligentnych specjalizacji

Wskaźnik	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	Wnętrza przyszłości	Przemysł jutra	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	Rozwój oparty na ICT	Nowoczesne technologie medyczne
Liczba przedsiębiorstw w poszczególnych obszarach inteligentnych specjalizacji (na podstawie PKD, dane za 2015 r. GUS/BDL)	30 463	41 920	36 485	48 088	28 271	40 289
Liczba zatrudnionych w poszczególnych obszarach inteligentnych specjalizacji (na podstawie PKD, dane za 2013 r. GUS/BDL)	136 037	169 015	159 025	142 696	107 715	49 053
Wartość eksportu województwa wielkopolskiego w roku 2014 dla Inteligentnych specjalizacji. Główne PKD. (2014 r.).	8 036 599 379,00 PLN	17 427 483 660,00 PLN	31 714 065 286,00 PLN	168 182 224,00 PLN	677 500 516,00 PLN	4 013 748 760,00 PLN
Wartość importu województwa wielkopolskiego w roku 2014 dla Inteligentnych specjalizacji. (Główne PKD). (2014 r.).	4 234 353 626,00 PLN	10 253 941 949,00 PLN**	16 961 324 740,00 PLN**	83 914 327,00 PLN	514 410 550,00 PLN	4 107 532 084,00 PLN
Liczba inicjatyw klastrowych w poszczególnych obszarach inteligentnych specjalizacji (dane za 2015 r.)*	5	4	4	3	6	1

Źródło: opracowanie własne WOI na podstawie danych GUS, Izby Celnej w Warszawie oraz badań własnych

*Poza inicjatywami klastrowymi w poszczególnych obszarach inteligentnych specjalizacji, ujętymi w powyższym zestawieniu, 4 inicjatywy wpisywały się w więcej niż jeden obszar IS.

** Wartość Sekcji 25 (wspólna dla Wnętrza przyszłości i Przemysł jutra) wynosi 1 237 745 847,00 PLN.

Analiza danych w tabeli powyżej wskazuje na brak znaczących dysproporcji w zakresie liczby przedsiębiorstw w poszczególnych obszarach inteligentnych specjalizacji. Najwięcej przedsiębiorstw odnotowano w ramach inteligentnej specjalizacji „Wyspecjalizowane procesy logistyczne” – 48 088 podmiotów, natomiast najmniej w „Rozwój oparty na ICT” – 28 271 podmiotów. Łącznie w 2015 r. we wszystkich obszarach inteligentnych specjalizacji funkcjonowało 225 516 firm, co stanowiło ponad 55% ogółu przedsiębiorstw (409 865). Nieco większe dysproporcje odnotowano w zakresie liczby zatrudnionych w poszczególnych obszarach inteligentnych specjalizacji. Najwięcej zatrudnionych reprezentowało inteligentną specjalizację „Wnętrza przyszłości” - 169 015 osób, nieco mniej, bo 159 025 „Przemysł jutra”, co świadczy o silnej pozycji tych obszarów w gospodarce naszego regionu. Najmniej osób zatrudnionych było w ramach inteligentnej specjalizacji „Nowoczesne technologie medyczne” – 49 053. Łącznie w 2013 r.⁵ we wszystkich obszarach inteligentnych specjalizacji zatrudnionych było 763 541 osób, co stanowiło prawie 56% (55,85%) ogółu zatrudnionych (1 367 192). W roku 2014 bilans wartości eksportu z importem w inteligentnych specjalizacjach przedstawia się korzystnie dla eksportu. Jedynym przypadkiem są „Nowoczesne technologie medyczne”, gdzie nieznacznie import przewyższa eksport. Z kolei analiza inicjatyw klastrowych wykazuje duże zróżnicowanie jednostek w poszczególnych inteligentnych specjalizacjach. Najwięcej klastrów funkcjonowało w ramach inteligentnej specjalizacji „Rozwój oparty na ICT” - 6, natomiast najmniej klastrów reprezentowało „Nowoczesne technologie medyczne” – 1 inicjatywa.

2.3.2 Analiza Działań i Poddziałań WRPO 2014+ (EFRR, EFS) pod kątem inteligentnych specjalizacji

RIS3 stanowi spełnienie warunku wstępnego dla celu tematycznego 1 „Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji” w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014+. Program przyczynia się do wspierania inteligentnych specjalizacji, wskazujących priorytety dla Wielkopolski w zakresie działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej do 2020 r. Stąd część Działań i Poddziałań w ramach Programu zakłada premiowanie projektów, których zakres wpisuje się w tematykę inteligentnych specjalizacji. Ponadto w ramach dwóch Działań: 1.1 „Wsparcie infrastruktury B+R w sektorze nauki” oraz 1.2 „Wzmocnienie potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw Wielkopolski”, wsparcie mogą otrzymać wyłącznie projekty wpisujące się regionalne inteligentne specjalizacje.

Poniższe zestawienie tabelaryczne (Tabela 15) obejmuje Działania i Poddziałania WRPO 2014+ (EFRR), w ramach których inteligentne specjalizacje mają preferencje w postaci preferencji punktowych czy działań dedykowanych wyłącznie inteligentnym specjalizacjom.

Analiza Działań i Poddziałań WRPO 2014+ (EFRR), w ramach których wsparcie mogą otrzymać projekty wpisujące się w obszary inteligentnych specjalizacji pozwoli na poznanie aktywności Beneficjentów w ramach poszczególnych IS. Ponadto ukazuje wysokość wsparcia dedykowanego poszczególnym inteligentnym specjalizacjom.

⁵ Raport prezentuje najbardziej aktualne dostępne dane.

Tabela 10 - Działania i Poddziałania WRPO 2014+ (EFRR), w ramach których wsparcie mogą otrzymać projekty wpisujące się w obszary inteligentnych specjalizacji⁶

Nr Działania/ Poddziałania	Nazwa Działania/ Poddziałania
1.1⁷	Wsparcie infrastruktury B+R w sektorze nauki
1.2	Wzmocnienie potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw Wielkopolski
1.3	Wsparcie przedsiębiorczości i infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego
1.3.1	Wsparcie inkubacji przedsiębiorstw
1.3.2	Poprawa jakości usług na rzecz inkubacji przedsiębiorstw
1.3.3	Infrastruktura na rzecz rozwoju gospodarczego
1.3.4	Wsparcie przedsiębiorczości i infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach ZIT dla MOF Poznania
1.4	Internacjonalizacja gospodarki regionalnej
1.4.1	Kompleksowe wsparcie rozwoju działalności przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych dla przedsiębiorstw posiadających plan rozwoju eksportu
1.4.2	Promocja gospodarcza regionu
1.5	Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw
1.5.1	Instrumenty finansowe podnoszące konkurencyjność MŚP
1.5.2	Wzmocnienie konkurencyjności kluczowych obszarów gospodarki regionu
1.5.3	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez poprawę efektywności energetycznej
9.3.2	Inwestowanie w rozwój infrastruktury kształcenia zawodowego

Źródło: opracowanie własne WOI

Poniższe zestawienie tabelaryczne (Tabela 16) prezentuje statystykę konkursów WRPO 2014+ (EFRR) przygotowaną w oparciu o „Harmonogram naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym dla Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014+ na 2015 r. (Załącznik do Uchwały nr 1443/2015 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 22 grudnia 2015 r.). Przyporządkowanie do poszczególnych inteligentnych specjalizacji nastąpiło poprzez informacje z wniosków na podstawie oceny eksperckiej dokonywanej w ramach Komisji Oceny Projektów.

⁶ Zestawienie zostało opracowane w oparciu o Uszczegółowienie WRPO 2014+ aktualne na dzień 31.12.2015 r. W przypadku zmiany zapisów w Uszczegółowieniu WRPO 2014+, WOI zastrzega sobie możliwość aktualizacji/zmiany źródeł pozyskiwania wskaźników.

⁷ Czerwonym kolorem oznaczono działania, w ramach których wsparcie mogą otrzymać wyłącznie projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje.

Tabela 11 - Statystyka konkursów WRPO 2014+ (EFRR) za 2015 r.⁸

L.p.	Nr Działania/ Poddziałania	Ogólna pula środków przeznaczona na dofinansowanie projektów (wg ogłoszonego konkursu, PLN)	Nr konkursu	Liczba projektów wybranych do dofinansowania	Uchwała ZWW o wyborze projektów wybranych do dofinansowania	Liczba projektów wybranych do dofinansowania, których zakres wpisuje się w jeden obszar IS	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	Wnętrza przyszłości	Przemysł jutra	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	Rozwój oparty na ICT	Nowoczesne technologie medyczne	Liczba projektów wybranych do dofinansowania, których zakres wpisuje się w więcej niż jeden obszar IS	Liczba projektów wybranych do dofinansowania, których zakres nie wpisuje się w żaden obszar IS
1.	1.4.1	19.900 000,00	RPWP.01.04.01-IZ-00-30-001/15	111	Uchwała ZWW nr 1760/2016 z 17.03.2016 r., Uchwała ZWW nr 1722/2016 z 10.03.2016 r.	89	14	32	21	3	16	3	16*	6
2.	1.5.2	298 000 000,00	RPWP.01.05.02-IZ-00-30-001/15	318	Uchwała ZWW nr 2059/2016 z 20.05.2016 r.	227	13	55	86	4	45	24	71*	20
3.	1.5.2	100 000 000,00	RPWP.01.05.02-IZ-00-30-002/15	94	Uchwała ZWW nr 2103/2016 z 01.06.2016 r.	63	5	21	30	1	4	2	23*	8

Źródło: opracowanie własne WOI

* Statystyka konkursów w ramach WRPO 2014+ (EFRR) za 2015 rok uwzględniająca projekty wybrane do dofinansowania, których zakres wpisuje się w więcej niż jeden obszar IS stanowi Załącznik nr 6 do niniejszego raportu.

⁸ Dane przedstawione w przedmiotowej tabeli zostały wygenerowane w oparciu o uchwały Zarządu Województwa Wielkopolskiego w sprawie wyboru do dofinansowania projektów i nie obejmują projektów wybranych do dofinansowania w wyniku rozstrzygnięcia procedury odwoławczej.

W ramach trzech wymienionych powyżej konkursów złożono 876 wniosków (244 wnioski w ramach Poddziałania 1.4.1, 465 wniosków w ramach Poddziałania 1.5.2 (nr konkursu RPWP.01.05.02.-IZ-00-30-001/15), 167 wniosków w ramach Poddziałania 1.5.2 (nr konkursu RPWP.01.05.02.-IZ-00-30-002/15), natomiast do dofinansowania zostały wybrane 523 projekty. Zakres 379 projektów wpisywał się w jeden obszar inteligentnych specjalizacji, a łączna kwota dofinansowania tych projektów to ponad 388 milionów PLN (388.010.772,49 PLN). Najwięcej projektów reprezentowało inteligentną specjalizację „Przemysł jutra” – 137 projektów (łączna kwota dofinansowania projektów 159.884.204,38 PLN), nieco mniej „Wnętrza przyszłości” – 108 projektów (łączna kwota dofinansowania projektów 117.669.997,35 PLN). Najmniej projektów wpisywało się w inteligentną specjalizację „Wyspecjalizowane procesy logistyczne” – 8 projektów na łączną kwotę dofinansowania 7.546.607,56 PLN.

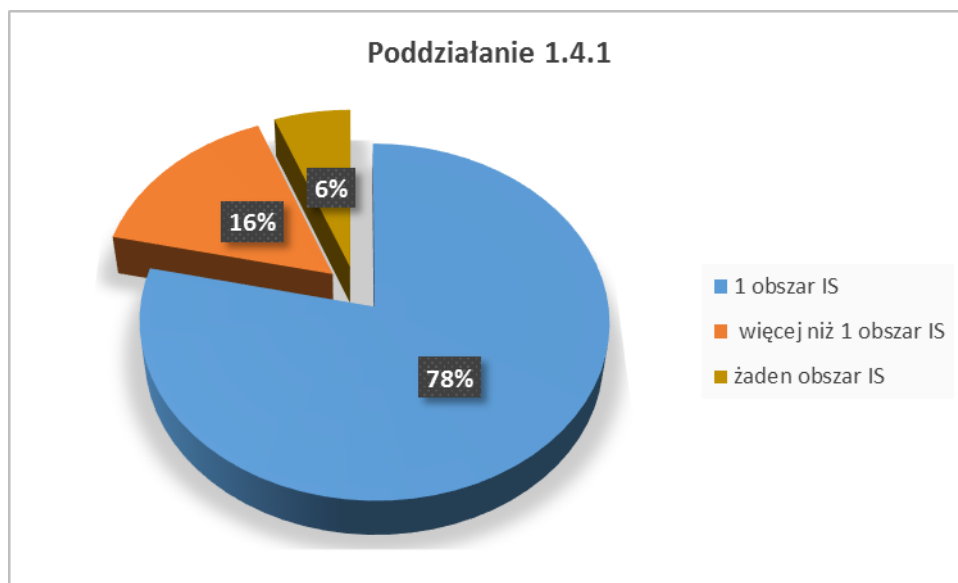
Tabela 12 - Statystyka konkursu w ramach Poddziałania 1.4.1 WRPO 2014+ (EFRR) za 2015 r. uwzględniająca kwotę dofinansowania projektów wybranych do dofinansowania, których zakres wpisuje się w jeden obszar IS.

L.p.	Obszary inteligentnych specjalizacji	Kwota dofinansowania (PLN)
1.	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	8.249.686,66
2.	Wnętrza przyszłości	16.186.561,91
3.	Przemysł jutra	10.629.005,98
4.	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	1.168.727,56
5.	Rozwój oparty na ICT	6.788.983,84
6.	Nowoczesne technologie medyczne	1.439.746,66
Ogółem		44.462.712,61

Źródło: opracowanie własne WOI

Ogólna kwota dofinansowania projektów wybranych do dofinansowania w ramach Poddziałania 1.4.1 wyniosła 56.603.442,25 PLN (=100%), z czego ponad 44 miliony PLN (78,55%) dotyczyło projektów, których zakres wpisywał się w jeden obszar inteligentnych specjalizacji. Prawie 9 milionów PLN (8.847.685,60 PLN – 15,63%) to kwota dofinansowania projektów, których zakres wpisywał się w więcej niż jeden obszar inteligentnych specjalizacji, natomiast na kwotę 3.293.044,04 PLN (5,82%) zostały dofinansowane projekty, których zakres nie wpisywał się w żaden obszar IS.

Wykres 1 – Procentowy udział kwot dofinansowania projektów w ramach Poddziałania 1.4.1 WRPO 2014+ (EFRR) za 2015 r., których zakres wpisywał się w jeden obszar IS, w więcej niż jeden obszar IS oraz nie wpisywał się w żaden obszar IS.

Źródło: opracowanie własne WOI

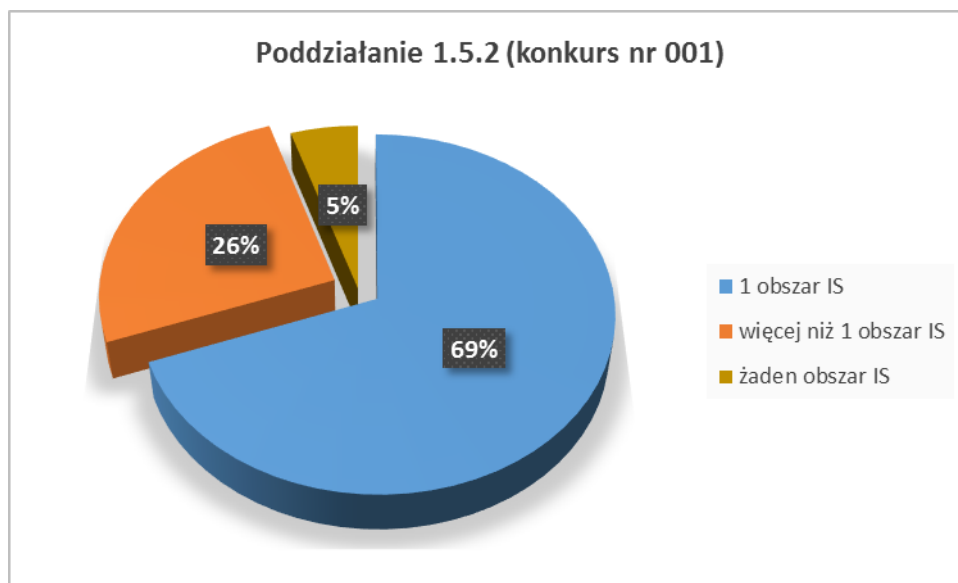
Tabela 13 - Statystyka konkursu w ramach Poddziałania 1.5.2 (konkurs nr 001) WRPO 2014+ (EFRR) za 2015 r. uwzględniająca kwotę dofinansowania projektów wybranych do dofinansowania, których zakres wpisuje się w jeden obszar IS.

L.p.	Obszary inteligentnych specjalizacji	Kwota dofinansowania (PLN)
1.	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	8.586.345,47
2.	Wnętrza przyszłości	37.772.214,89
3.	Przemysł jutra	55.113.118,27
4.	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	2.309.430,00
5.	Rozwój oparty na ICT	24.721.668,90
6.	Nowoczesne technologie medyczne	9.029.526,59
Ogółem		137.532.304,12

Źródło: opracowanie własne WOI

Ogólna kwota dofinansowania projektów wybranych do dofinansowania w ramach Poddziałania 1.5.2 (konkurs nr 001) wyniosła 198.135.404,04 PLN (=100%), z czego ponad 137 milionów PLN (69,41%) dotyczyło projektów, których zakres wpisywał się w jeden obszar inteligentnych specjalizacji. Ponad 50 milionów PLN (50.678.347,20 PLN – 25,58%) to kwota dofinansowania projektów, których zakres wpisywał się w więcej niż jeden obszar inteligentnych specjalizacji, natomiast na kwotę 9.924.752,72 PLN (5,01%) zostały dofinansowane projekty, których zakres nie wpisywał się w żaden obszar IS.

Wykres 2 - Procentowy udział kwot dofinansowania projektów w ramach Poddziałania 1.5.2 (konkurs nr 001) WRPO 2014+ (EFRR) za 2015 r., których zakres wpisywał się w jeden obszar IS, w więcej niż jeden obszar IS oraz nie wpisywał się w żaden obszar IS.

Źródło: opracowanie własne WOI

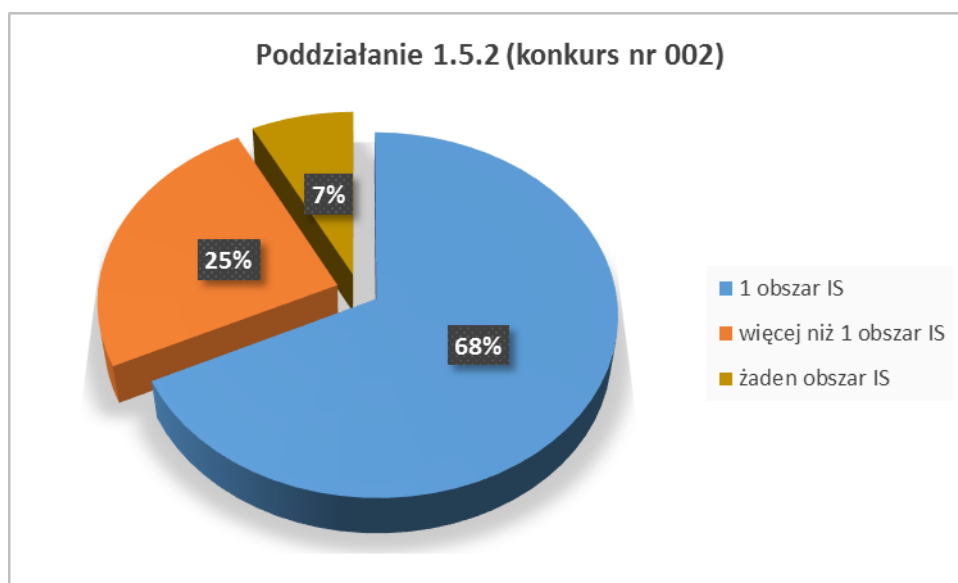
Tabela 14 - Statystyka konkursu w ramach Poddziałania 1.5.2 (konkurs nr 002) WRPO 2014+ (EFRR) za 2015 r. uwzględniająca kwotę dofinansowania projektów wybranych do dofinansowania, których zakres wpisuje się w jeden obszar IS.

L.p.	Obszary inteligentnych specjalizacji	Kwota dofinansowania (PLN)
1.	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	18.372.960,37
2.	Wnętrza przyszłości	63.711.220,55
3.	Przemysł jutra	94.142.080,13
4.	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	4.068.450,00
5.	Rozwój oparty na ICT	16.002.851,18
6.	Nowoczesne technologie medyczne	9.718.193,53
Ogółem		206.015.755,76

Źródło: opracowanie własne WOI

Ogólna kwota dofinansowania projektów wybranych do dofinansowania w ramach Poddziałania 1.5.2 (konkurs nr 002) wyniosła 303.768.240,32 PLN (=100%), z czego ponad 206 milionów PLN (67,82%) dotyczyło projektów, których zakres wpisywał się w jeden obszar inteligentnych specjalizacji. Prawie 75 milionów PLN (24,63%) to kwota dofinansowania projektów, których zakres wpisywał się w więcej niż jeden obszar inteligentnych specjalizacji, natomiast na kwotę 22.948.576,49 PLN (7,55%) zostały dofinansowane projekty, których zakres nie wpisywał się w żaden obszar IS.

Wykres 3 - Procentowy udział kwot dofinansowania projektów w ramach Poddziałania 1.5.2 (konkurs nr 002) WRPO 2014+ (EFRR) za 2015 r., których zakres wpisywał się w jeden obszar IS, w więcej niż jeden obszar IS oraz nie wpisywał się w żaden obszar IS.

Źródło: opracowanie własne WOI

Tabela 15 - łączna statystyka konkursów w ramach Podziałów: 1.4.1, 1.5.2 (konkurs nr 001 i 002), WRPO 2014+ (EFRR) za 2015 r. uwzględniająca kwotę dofinansowania projektów wybranych do dofinansowania, których zakres wpisuje się w jeden obszar IS.

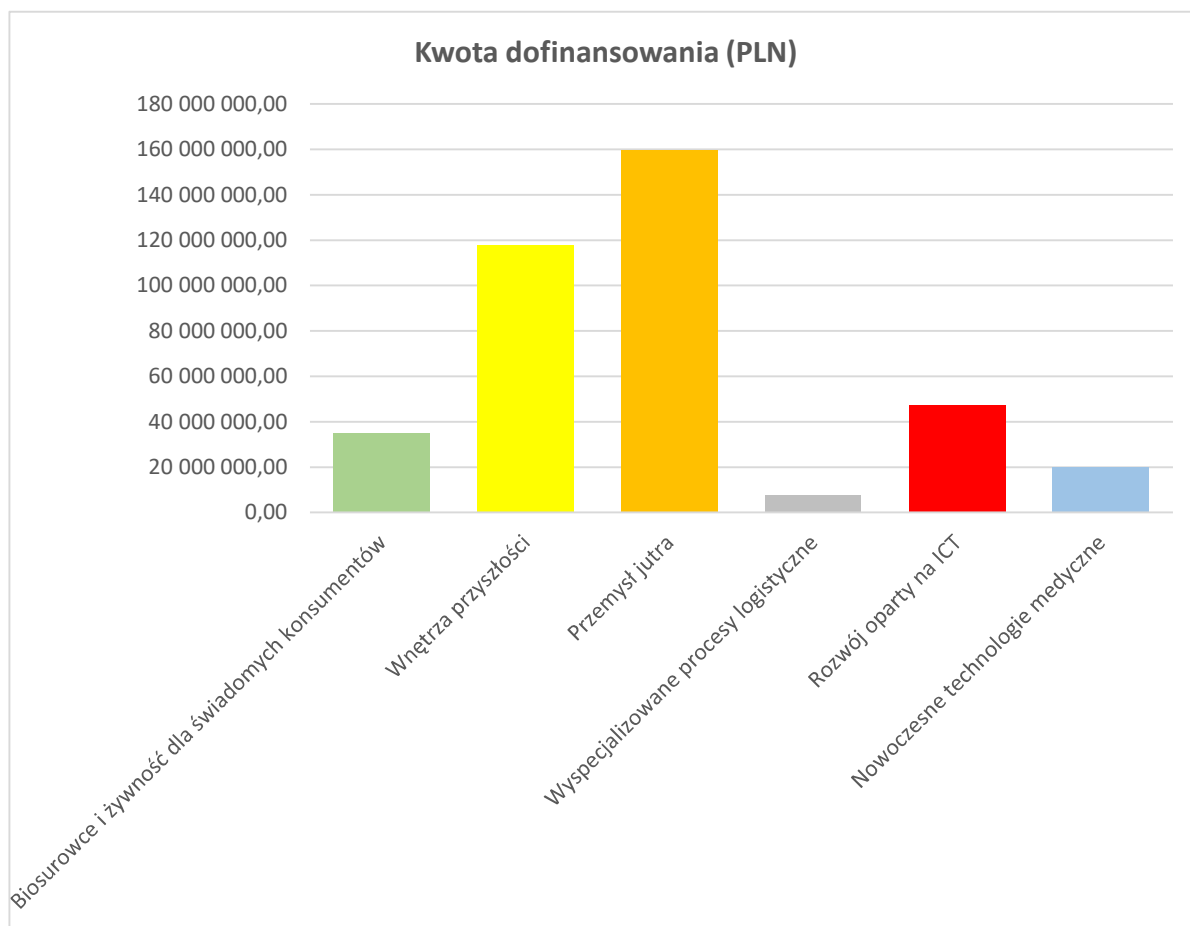
L.p.	Obszary inteligentnych specjalizacji	Kwota dofinansowania (PLN)
1.	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	35.208.992,50
2.	Wnętrza przyszłości	117.669.997,35
3.	Przemysł jutra	159.884.204,38
4.	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	7.546.607,56
5.	Rozwój oparty na ICT	47.513.503,92
6.	Nowoczesne technologie medyczne	20.187.466,78
Ogółem		388.010.772,49

Źródło: opracowanie własne WOI

Analiza trzech konkursów w ramach Podziałów: 1.4.1, 1.5.2 (konkurs nr 001 i 002) WRPO 2014+ (EFRR) za 2015 r. wskazuje inteligentną specjalizację „Przemysł jutra” jako wiodącą w kontekście łącznej kwoty dofinansowania projektów: prawie 160 milionów PLN (159.884.204,38 PLN), co stanowiło ponad 41% ogólnej kwoty dofinansowania projektów, których zakres wpisywał się w jeden obszar IS. Na drugim miejscu uplasowały się projekty przyjęte do dofinansowania w ramach inteligentnej specjalizacji „Wnętrza przyszłości” z kwotą dofinansowania ponad 117 milionów PLN (117.669.997,35 PLN), co stanowiło ponad 30% ogólnej kwoty dofinansowania projektów, których

zakres wpisywał się w jeden obszar IS. Dane te świadczą o dużej aktywności Beneficjentów z obszaru „Przemysł jutra” i „Wnętrza przyszłości” oraz silnej pozycji tych inteligentnych specjalizacji. Najniższa kwota dofinansowania – 7.545.607,56 PLN dotyczyła projektów, których zakres był zgodny z inteligentną specjalizacją „Wyspecjalizowane procesy logistyczne”, co stanowiło niespełna 2% ogólnej kwoty dofinansowania projektów, których zakres wpisywał się w jeden obszar IS (1,9%).

Wykres 4 – Statystyka konkursów w ramach Podziałów: 1.4.1, 1.5.2 (konkurs nr 001 i 002), WRPO 2014+ (EFRR) za 2015 r. uwzględniająca kwotę dofinansowania projektów wybranych do dofinansowania, których zakres wpisuje się w jeden obszar IS.

Źródło: opracowanie własne WOI

Poniższe zestawienie tabelaryczne obejmuje Działania i Poddziałania WRPO 2014+ (EFS), w ramach których wsparcie mogą otrzymać projekty wpisujące się w obszary inteligentnych specjalizacji.

Tabela 16 - Działania i Poddziałania WRPO 2014+ (EFS), w ramach których wsparcie mogą otrzymać projekty wpisujące się w obszary inteligentnych specjalizacji.⁹

DEFS		WUP	
Nr Działania/ Poddziałania	Nazwa Działania/ Poddziałania	Nr Działania	Nazwa Działania
6.3.1	Samozatrudnienie i przedsiębiorczość	6.2	Aktywizacja zawodowa
6.3.2	Samozatrudnienie i przedsiębiorczość w ramach ZIT dla rozwoju AKO		
6.5	Doskonalenie kompetencji osób pracujących i wsparcie procesów adaptacyjnych		
6.6.1	Wspieranie aktywności zawodowej pracowników poprzez działania prozdrowotne		
8.3.1	Kształcenie zawodowe młodzieży – tryb konkursowy		
8.3.2	Kształcenie zawodowe dorosłych – tryb konkursowy		
8.3.3	Czas zawodowców BIS – zawodowa Wielkopolska – tryb pozakonkursowy		
8.3.4	Kształcenie zawodowe młodzieży i dorosłych w ramach ZIT dla MOF Poznania		
8.3.5	Kształcenie zawodowe młodzieży i dorosłych w ramach ZIT dla rozwoju AKO		

Źródło: opracowanie własne WOI

Projekty WRPO 2014+ współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego cechuje odmienna specyfika niż te, współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Projekty współfinansowane z EFS mają charakter popytowy i dopiero po zakończeniu ich realizacji można stwierdzić, ile z nich było realizowanych w obszarze inteligentnych specjalizacji. Stąd, dla celów monitoringowych ustalono procedurę opisaną poniżej.

Po podpisaniu umów z Beneficjentami i zakończeniu realizacji projektów będzie można określić wielkość udzielonego wsparcia w ramach poszczególnych obszarów inteligentnych specjalizacji (kwotę przeznaczoną na wsparcie, liczbę zorganizowanych szkoleń, jak i liczbę przeszkolonych osób,

⁹ Zestawienie zostało opracowane w oparciu o Uszczegółowienie WRPO 2014+ aktualne na dzień 31.12.2015 r. W przypadku zmiany zapisów w Uszczegółowieniu WRPO 2014+, WOI zastrzega sobie możliwość aktualizacji/ zmiany źródeł pozyskiwania wskaźników.

liczbę przeszkolonych osób z uwzględnieniem kierunków kształcenia, liczbę nowych miejsc pracy oraz wysokość wsparcia przeznaczonego dla przedsiębiorstw).

W celu uzyskania informacji od Beneficjentów Działań i Poddziałań w ramach WRPO 2014+ (EFS), gdzie inteligentne specjalizacje mają preferencje, opracowano ankiety, które stanowią odpowiednio Załącznik nr 4 oraz Załącznik nr 5 do niniejszego raportu. Wypełnione elektronicznie i zeskanowane ankiety, Beneficjenci są zobligowani przesłać wraz z Wnioskiem o płatność końcową za pośrednictwem SL 2014. Pierwsze ankiety będą dostarczone do WOI najwcześniej w czwartym kwartale 2017 r.

Poniższe zestawienie tabelaryczne prezentuje statystykę konkursów WRPO 2014+ (EFS) przygotowaną w oparciu o „Harmonogram naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym dla Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014+ na 2015 r. (Załącznik do Uchwały nr 1443/2015 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 22 grudnia 2015 r.)

Tabela 17 - Statystyka konkursów WRPO 2014+ (EFS) za 2015 r., w ramach których wsparcie mogą otrzymać projekty wpisujące się w obszary inteligentnych specjalizacji.¹⁰

L.p.	Nr Działania/ Poddziałania	Ogólna pula środków przeznaczona na dofinansowanie projektów (wg ogłoszonego konkursu, PLN)	Nr konkursu	Liczba projektów wybranych do dofinansowania	Uchwała ZWW o wyborze projektów wybranych do dofinansowania	łączna wartość dofinansowanych projektów (PLN)
1.	6.3.1	54 861 569,00	RPWP.06.03. 01-IZ-00-30- 001/15	28	Uchwała ZWW nr 2293/2016 z 30.06.2016 r.	56.434.970,03
2.	8.3.1	13 391 768,00	RPWP.08.03. 01-IZ-00-30- 001/15	9	Uchwała ZWW nr 2135/2016 z 01.06.2016 r.	10.010.686,08

Źródło: opracowanie własne WOI

Analiza danych powyżej wskazuje, że w ramach Poddziałania 6.3.1 Samozatrudnienie i przedsiębiorczość zostało wybranych do dofinansowania 28 projektów na kwotę ponad 56 milionów PLN (56.434.970,03 PLN). Z kolei nabór w ramach Poddziałania 8.3.1 Kształcenie zawodowe młodzieży – tryb konkursowy zakończył się wyborem do dofinansowania 9 projektów na kwotę ponad 10 milionów PLN (10.010.686,08 PLN). Dalsza realizacja projektów oraz wypełnienie

¹⁰ Dane przedstawione w przedmiotowej tabeli zostały wygenerowane w oparciu o uchwały Zarządu Województwa Wielkopolskiego w sprawie wyboru do dofinansowania projektów i nie obejmują projektów wybranych do dofinansowania w wyniku rozstrzygnięcia procedury odwoławczej.

ankiety na zakończenie ich realizacji pozwoli ocenić ile z nich było realizowanych w obszarach inteligentnych specjalizacji. Informacje te, będą publikowane w kolejnych raportach z monitoringu RIS3.

2.3.3 Analiza programów krajowych

Zgodnie z zapisami RIS3, Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji w ramach kompetencji w zakresie realizacji polityki innowacyjnej ma za zadanie zapewnić synergię między inteligentnymi specjalizacjami na poziomie krajowym i Wielkopolski. Działanie to ma istotne znaczenie w procesie ubiegania się podmiotów z Wielkopolski, w szczególności przedsiębiorstw, jednostek B+R oraz uczelni o wsparcie z programów krajowych m.in. z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 (PO IR) oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER).

Poniższe zestawienie tabelaryczne prezentuje powiązania między krajowymi inteligentnymi specjalizacjami a inteligentnymi specjalizacjami naszego regionu.

Tabela 18 - Synergia między inteligentnymi specjalizacjami na poziomie krajowym i Wielkopolski

Krajowe inteligentne specjalizacje	Inteligentne specjalizacje Wielkopolski					
	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	Wnętrza przyszłości	Przemysł jutra	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	Rozwój oparty na ICT	Nowoczesne technologie medyczne
Technologie inżynierii medycznej, w tym biotechnologie medyczne	X				X	X
Diagnostyka i terapia chorób cywilizacyjnych oraz w medycynie spersonalizowanej	X				X	X
Wytwarzanie produktów leczniczych	X					X
Innowacyjne technologie, procesy i produkty sektora rolno- spożywczego i leśno-drzewnego	X	X	X		X	
Żywność wysokiej jakości	X		X		X	
Biotechnologiczne procesy i produkty chemii specjalistycznej oraz inżynierii środowiska	X					
Wysokosprawne, niskoemisyjne i zintegrowane układy wytwarzania, magazynowania, przesyłu i dystrybucji energii					X	

Inteligentne i energooszczędne budownictwo	X	X	X		X	
Rozwiązania transportowe przyjazne środowisku			X	X	X	
Nowoczesne technologie pozyskiwania, przetwórstwa i wykorzystania surowców naturalnych oraz wytwarzanie ich substytutów			X			
Minimalizacja wytwarzania odpadów, w tym niezdalnych do przetworzenia oraz wykorzystanie materiałowe i energetyczne odpadów (recykling i inne metody odzysku)	X	X	X			
Innowacyjne technologie przetwarzania i odzyskiwania wody oraz zmniejszające jej zużycie					X	
Wielofunkcyjne materiały i kompozyty o zaawansowanych właściwościach, w tym nanoprocesy i nanoprodukty	X		X			X
Sensory (w tym biosensory) i inteligentne sieci sensorowe					X	
Inteligentne sieci i technologie geoinformacyjne					X	
Elektronika oparta na polimerach przewodzących					X	
Automatyzacja i robotyka procesów technologicznych			X		X	
Optoelektroniczne systemy i materiały			X		X	X
Inteligentne technologie kreacyjne		X	X		X	
Innowacyjne technologie morskie w zakresie specjalistycznych jednostek						

pływających konstrukcji morskich i przybrzeżnych oraz logistyki opartej o transport morski i śródlądowy				X		
---	--	--	--	---	--	--

Źródło: opracowanie własne WOI

Programy Operacyjne Inteligentny Rozwój 2014-2020 (PO IR) oraz Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER) to główne obszary obserwacji i analiz w zakresie monitoringu aktywności Wielkopolan w programach krajowych również w kontekście wsparcia wielkopolskich inteligentnych specjalizacji.¹¹ Poniższe zestawienie tabelaryczne prezentuje Działania i Poddziałania PO IR oraz Działania PO WER, w ramach których prowadzony jest monitoring inteligentnych specjalizacji dla Wielkopolski. Idea wspomagania regionów przez szczebel centralny została zapoczątkowana już w pierwszej połowie 2014 r. Wówczas została opracowana „Lista wskaźników wspólnych”, na podstawie której dla każdego regionu miał być publikowany raport, wspierając tym samym regionalne systemy monitoringu i ewaluacji, dostarczając istotnych danych, wcześniej niemożliwych do zdobycia na poziomie regionalnym. Ponadto, dane m.in. z SL 2014 na bieżąco miały być publikowane na Portalu Informacyjno - Komunikacyjnym. Wypracowany przez regiony i centralne organy administracji publicznej system monitorowania i ewaluacji miał mieć kluczowe znaczenie dla efektywnego wykorzystania zasobów przeznaczonych na innowacje, zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym w perspektywie 2014 – 2020, a także po roku 2020.

¹¹ Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji monitoruje również Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020 jednakże, ze względu na jego specyfikę (brak bezpośredniego powiązania z Krajową Inteligentną Specjalizacją) analiza skupia się głównie na opracowaniu informacji o kwocie środków pochodzących z ww. Programu i trafiających do podmiotów wielkopolskiego systemu innowacji na działania wpisujące się w RIS3.

Tabela 19 - Działania i Poddziałania PO IR oraz Działania PO WER, w ramach których prowadzony jest monitoring inteligentnych specjalizacji dla Wielkopolski¹²

PO IR		PO WER	
Nr Działania/ Poddziałania	Nazwa Działania/ Poddziałania	Nr Działania	Nazwa Działania
1.1.1	Badania przemysłowe i prace rozwojowe realizowane przez przedsiębiorstwa	2.2	Wsparcie na rzecz zarządzania strategicznego przedsiębiorstw oraz budowy przewagi konkurencyjnej na rynku
1.1.2	Prace B+R związane z wytworzeniem instalacji pilotażowej/demonstracyjnej	2.12	Zwiększenie wiedzy o potrzebach kwalifikacyjno-zawodowych
1.2	Sektorowe programy B+R	3.1	Kompetencje w szkolnictwie wyższym
2.3.1	Proinnowacyjne usługi IOB dla MŚP		
3.2.1	Badania na rynek		
3.3.1	Polskie Mosty Technologiczne		
3.3.2	Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe - Marka Polskiej Gospodarki – Brand		
4.1.2	Regionalne agendy naukowo -badawcze		
4.2	Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki		
4.3	Międzynarodowe Agendy Badawcze		
4.4	Zwiększanie potencjału kadrowego sektora B+R		

Źródło: opracowanie własne WOI

W kolejnych latach, w ramach raportów podsumowujących monitoring RIS3 prezentowane będą (w zależności od zakresu danych udostępnionych przez Ministerstwo Rozwoju) informacje nt. aktywności Wielkopolan w ww. programach krajowych.

¹² Zestawienie zostało opracowane w oparciu o Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 (SZOOP PO IR) oraz Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (SZOOP PO WER) aktualny na dzień 31.12.2015 r. W przypadku zmiany zapisów w SZOOP PO IR oraz SZOOP PO WER, WOI zastrzega sobie możliwość aktualizacji/zmiany źródeł pozyskiwania wskaźników.

Aktywność Wielkopolski w ramach Poddziałania 4.1.2 „Regionalne agendy naukowo-badawcze” PO IR w 2015 r.

Regionalne agendy naukowo-badawcze to instrument wsparcia projektów badawczo-rozwojowych w ramach IV osi priorytetowej PO IR, a tym samym jeden z instrumentów realizacji regionalnych inteligentnych specjalizacji. W 2015 r. w Wielkopolsce podobnie jak w innych województwach trwały prace nad przygotowaniem regionalnych propozycji zagadnień badawczych do wykorzystania przez Instytucję Pośredniczącą - Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR) w celu opracowania dokumentacji konkursu zaplanowanego na 2016 r.

W ramach otwartego naboru do Departamentu Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego wpłynęło ponad 500 propozycji zagadnień badawczych, które podczas 12 posiedzeń Grup Roboczych Forum w październiku i listopadzie 2015 r. oraz Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji w dniu 15 grudnia 2015 r. zgrupowano w 150 zagadnień badawczych z 8 zakresów tematycznych:

- Biogospodarka (biosurowce), jakość życia i żywność,
- Nowoczesne materiały i technologie (przemysł metalowy i maszynowy, drzewny i meblowy, odlewniczy i metalowy, włókienniczy, lotnictwo i kosmonautyka, tworzywa sztuczne, materiały budowlane).
- Logistyka i działalność morską,
- Zdrowie (medycyna, farmacja, kosmetyka) i turystyka,
- ICT, usługi dla biznesu i sektory kreatywne (multimedia, teleinformatyka, wzornictwo),
- Energetyka i środowisko,
- Wnętrza jutra (przestrzeń publiczna i mieszkalna),
- Nowoczesne technologie medyczne z wykorzystaniem ICT.

Wszystkie zgłoszone do Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, jako instytucji pośredniczącej, zagadnienia badawcze zgodne były z RIS3.

W kolejnej edycji raportu dotyczącego monitorowania RIS3 spodziewać można się podsumowania konkursu w kontekście wypracowanych w Wielkopolsce zagadnień badawczych i aktywności beneficjentów z Wielkopolski.

2.3.4 Analiza wybranych programów europejskich

Monitoring i analiza wybranych programów europejskich ma na celu przede wszystkim pozyskanie informacji o kwocie środków pochodzących z różnych źródeł i trafiających do podmiotów wielkopolskiego systemu innowacji na działania wpisujące się w RIS3. W niniejszym podrozdziale prezentowane są wybrane programy europejskie, w ramach których ze względu na dostęp do danych możliwa jest analiza aktywności podmiotów z Wielkopolski. Załącznik nr 3 do niniejszego raportu prezentuje uzupełniającą analizę źródeł finansowania RIS3.

Program Horyzont 2020

Głównym celem Programu Horyzont 2020 jest przyczynianie się do zbudowania społeczeństwa i gospodarki opartych na wiedzy poprzez wspieranie badań, rozwoju i innowacji. Dzięki temu Horyzont 2020 przyczynia się do osiągnięcia unijnych celów w zakresie badań i rozwoju, w tym m.in. do zwiększenia wydatkowania do 3% PKB na finansowanie badań naukowych i rozwoju w całej Unii Europejskiej do 2020 r.

Program Horyzont 2020 oparty jest na trzech filarach:

- **Filar 1 – Doskonała baza naukowa** w celu podniesienia zdolności Unii Europejskiej do osiągnięcia światowej klasy wybitnych osiągnięć naukowych;
- **Filar 2 – Wiodąca pozycja w przemyśle** w celu wspierania przedsiębiorstw, w tym MŚP i innowacji;
- **Filar 3 – Wyzwania społeczne** w celu realizacji zadań określonych w strategii „Europa 2020” poprzez wsparcie działań obejmujących pełny cykl innowacyjny od badań po wprowadzenie na rynek.

Poniższe zestawienie tabelaryczne prezentuje aktywność Wielkopolski w ramach Programu Horyzont 2020 w 2015 r.:

Tabela 20 - Udział Wielkopolski w ramach Programu Horyzont 2020 w 2015 r. (na podstawie opracowania Krajowego Punktu Kontaktowego, bazy eCORDA po 241 konkursach, v.5 z 31.05.2016 r.)

Nazwa instytucji	Tytuł projektu	Akronim	Obszar tematyczny (wersja angielska)	Obszar tematyczny (wersja polska)	Inteligentna specjalizacja (IS)	Dofinansowanie KE (EUR)	Budżet projektu (EUR)
American Systems Sp. z o. o.	Edu-Arctic – Innovative educational program attracting young people to natural sciences and polar research	EDU-ARCTIC	CAREER (Make scientific and technological careers attractive for young people)	Uatrakcyjnienie kariery w zakresie nauki i nowych technologii pośród ludzi młodych	Nie wpisuje się w IS	205 000,00	1 798 028,75
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	Demonstrating synergies in combined natural and engineered processes for water treatment systems	AquaNES	ENV (Climate action, environment, resource efficiency and raw materials)	Działania w dziedzinie klimatu, środowisko, efektywna gospodarka zasobami i surowce	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	207 250,00	10 740 011,88
Bag Precision Farming Sp. z o. o.	Demonstration of a cloud-based precision farming management system for a sustainable and intensive agriculture to secure long-term food supply in Europe - Phase II	AgriCloud P2	FOOD (Food security, sustainable agriculture and forestry, marine and maritime and inland water research and the bioeconomy)	Bezpieczeństwo żywnościowe, zrównoważone rolnictwo i leśnictwo, badania mórz i wód śródlądowych oraz biogospodarka	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	30 975,00	1 359 000,00
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu	Effect of Allopurinol in addition to hypothermia for hypoxic-ischemic Brain Injury on Neurocognitive Outcome	ALBINO	HEALTH (Health, demographic change and wellbeing)	Zdrowie, zmiany demograficzne oraz dobrostan	Nowoczesne technologie medyczne	158 949,75	6 307 599,50

Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk	Immersive Experiences around TV, an integrated toolset for the production and distribution of immersive and interactive content across devices.	ImmersiaTV	ICT (Information and Communication Technologies)	Technologie Informacyjno-Komunikacyjne	Rozwój oparty na ICT	440 375,00	3 839 160,00
Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk	Modular Microserver DataCentre	M2DC	ICT (Information and Communication Technologies)	Technologie Informacyjno-Komunikacyjne	Rozwój oparty na ICT	741 375,00	7 998 935,00
Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk	Symbiosis of smart objects across IoT environments	symbloTe	ICT (Information and Communication Technologies)	Technologie Informacyjno-Komunikacyjne	Rozwój oparty na ICT	580 750,00	7 104 827,50
Beyond.pl Sp. z o.o.	Modular Microserver DataCentre	M2DC	ICT (Information and Communication Technologies)	Technologie Informacyjno-Komunikacyjne	Rozwój oparty na ICT	361 250,00	7 998 935,00
Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk	Center of Excellence for Global Systems Science	COEGSS	INFRA (Research Infrastructures)	Europejska infrastruktura badawcza	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	414 500,00	4 469 662,50
Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk	Energy oriented Centre of Excellence for computer applications	EoCoE	INFRA (Research Infrastructures)	Europejska infrastruktura badawcza	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	205 000,00	5 689 521,11
Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk	European Virtual Environment for Research - Earth Science Themes	EVER-EST	INFRA (Research Infrastructures)	Europejska infrastruktura badawcza	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	388 125,00	6 649 002,50

ITTI Sp. z o. o.	Intelligent Portable ContROI SyStem	iCROSS	SECURITY (Secure societies - protecting freedom and security of Europe and its citizens)	Bezpieczeństwo społeczeństwa - ochrona wolności i bezpieczeństwa Europy i jej obywateli	Rozwój oparty na ICT	276 750,00	4 501 877,50
ITTI Sp. z o. o.	Pervasive and User Focused Biometrics BordEr ProjeCT	PROTECT	SECURITY (Secure societies - protecting freedom and security of Europe and its citizens)	Bezpieczeństwo społeczeństwa - ochrona wolności i bezpieczeństwa Europy i jej obywateli	Rozwój oparty na ICT	390 875,00	4 981 752,50
ITTI Sp. z o. o.	Proactive Risk Management through Improved Cyber Situational Awareness	PROTECTIVE	SECURITY (Secure societies - protecting freedom and security of Europe and its citizens)	Bezpieczeństwo społeczeństwa - ochrona wolności i bezpieczeństwa Europy i jej obywateli	Rozwój oparty na ICT	167 825,00	4 693 612,50
ITTI Sp. z o. o.	Modelling the PRocesses leading to Organised crime and TerrOrist Networks	PROTON	SECURITY (Secure societies - protecting freedom and security of Europe and its citizens)	Bezpieczeństwo społeczeństwa - ochrona wolności i bezpieczeństwa Europy i jej obywateli	Rozwój oparty na ICT	114 500,00	4 464 506,88
Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk	Proactive Risk Management through Improved Cyber Situational Awareness	PROTECTIVE	SECURITY (Secure societies - protecting freedom and security of Europe and its citizens)	Bezpieczeństwo społeczeństwa - ochrona wolności i bezpieczeństwa Europy i jej obywateli	Rozwój oparty na ICT	584 000,00	4 693 612,50
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	Small Bodies: Near and Far	SBNAF	SPACE (Space)	Przestrzeń Kosmiczna	Nie wpisuje się w IS	287 500,00	1 545 000,00
Suma						5 554 999,75	88 835 045,62

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Krajowego Punktu Kontaktowego, bazy eCORDA po 241 konkursach, v.5 z 31.05.2016 r.

W analizowanym okresie do dofinansowania w ramach Horyzontu 2020 zostało przyjętych 17 projektów na łączną kwotę dofinansowania Komisji Europejskiej 5.554.999,75 EUR:

- Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk – 7 projektów na łączną kwotę dofinansowania KE: 3.354.125,00 EUR,
- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – 2 projekty na łączną kwotę dofinansowania KE: 494.750,00 EUR,
- Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu – 1 projekt na kwotę dofinansowania KE: 158.949,75 EUR,
- ITTI Sp. z o.o. – 4 projekty na łączną kwotę dofinansowania KE: 949.950,00 EUR,
- American Systems Sp. z o. o. – 1 projekt na kwotę dofinansowania KE: 205.000,00 EUR,
- Beyond.pl Sp. z o.o. – 1 projekt na kwotę dofinansowania KE: 361.250,00 EUR,
- Bag Precision Farming Sp. z o.o. – 1 projekt na kwotę dofinansowania KE: 30.975,00 EUR.

Zakres projektów ujętych w powyższym zestawieniu wpisywał się w następujące inteligentne specjalizacje Wielkopolski, które zostały przyporządkowane na podstawie analizy WOI:

- Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów – 5 projektów,
- Rozwój oparty na ICT – 9 projektów,
- Nowoczesne technologie medyczne – 1 projekt.

Zakresy dwóch projektów nie wpisywały się w żadną inteligentną specjalizację regionu.

2.4. Benchmarking innowacyjności regionu na szczeblu kraju

2.4.1 Założenia do benchmarkingu innowacyjności regionu – poziom krajowy

Zgodnie z koncepcją monitoringu i ewaluacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020 (RIS3) zadaniem Wielkopolskiego Obserwatorium Innowacji jest prowadzenie systematycznego benchmarkingu krajowego, poprzez dokonywanie analizy porównawczej w różnych obszarach w przekroju krajowym. Analiza ta ma na celu zwiększenie efektywności realizowanej w Wielkopolsce polityki innowacji poprzez twórcze porównanie z liderami innowacji mającymi zbliżone do Wielkopolski zidentyfikowane obszary inteligentnych specjalizacji.

W celu dokonania analizy wybrano następujące wskaźniki:

- PKB brutto na jednego mieszkańca (ceny stałe),
- Udział województwa w krajowych nakładach na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach,
- Nakłady wewnętrzne na B+R w relacji do PKB,
- Nakłady wewnętrzne na B+R na 1 mieszkańca,
- Udział nakładów na działalność B+R finansowanych z sektora przedsiębiorstw w nakładach na działalność B+R ogółem,
- Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem w przedsiębiorstwach przemysłowych z sekcji przetwórstwo przemysłowe,
- Przedsiębiorstwa innowacyjne przemysłowe wg rodzajów wprowadzonych innowacji i klas wielkości,
- Przedsiębiorstwa, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej w % ogółu przedsiębiorstw,
- Zgłoszone wynalazki krajowe i udzielone patenty krajowe,
- Zgłoszone wzory użytkowe i udzielone prawa ochronne,
- Udział przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu,
- Udział przedsiębiorstw posiadających stronę internetową spełniającą funkcję prezentacji katalogów, wyrobów lub cenników,
- Udział przedsiębiorstw stosujących automatyczną wymianę danych z podmiotami zewnętrznymi,
- Udział przedsiębiorstw wykorzystujących Internet w kontaktach z administracją publiczną,
- Udział przedsiębiorstw posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu,
- Przedsiębiorstwa, które posiadały środki automatyzacji procesów produkcyjnych,
- Odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną,
- Współczynnik skolaryzacji netto - zasadnicze szkoły zawodowe (wiek 16-18 lat),
- Współczynnik skolaryzacji netto - licea ogólnokształcące (wiek 16-18 lat),
- Współczynnik skolaryzacji netto - szkoły zawodowe (bez zasadniczych zawodowych) i ogólnozawodowe (wiek 16-18 lat),
- Współczynnik skolaryzacji netto - szkoły policealne (wiek 19 - 21 lat),
- Studenci szkół wyższych na 10 tys. ludności,
- Odsetek studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych (bez cudzoziemców),

- Uczestnicy studiów doktoranckich,
- Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia z wykształceniem wyższym,
- Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym,
- Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia z wykształceniem zasadniczym zawodowym,
- Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów przypadająca na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do Internetu.

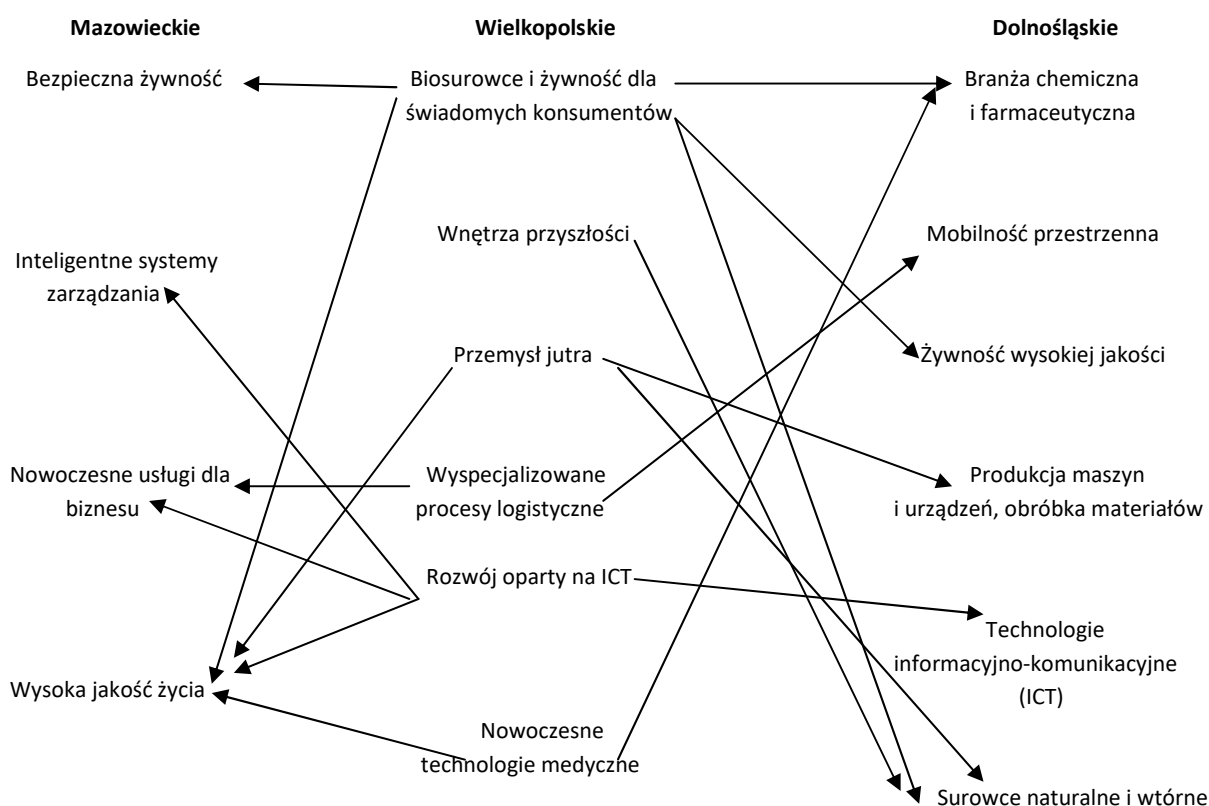
Wybrane wskaźniki odnoszą się do dwóch głównych obszarów:

- potencjał innowacyjny i badawczo-rozwojowy regionu,
- poziom kapitału ludzkiego i społecznego w regionie.

Spośród 15 regionów wytypowano do benchmarkingu dwa województwa: mazowieckie i dolnośląskie.

Wybór został oparty o następujące założenia:

- województwa o wysokim poziomie innowacyjności mierzonym w oparciu o zestaw wyżej wymienionych wskaźników,
- województwa o podobnych z Wielkopolską inteligentnych specjalizacjach

Źródło: opracowanie własne WOI

- województwa najbardziej zbliżone do Wielkopolski pod względem liczby podregionów, liczby powiatów oraz liczby miast ogółem

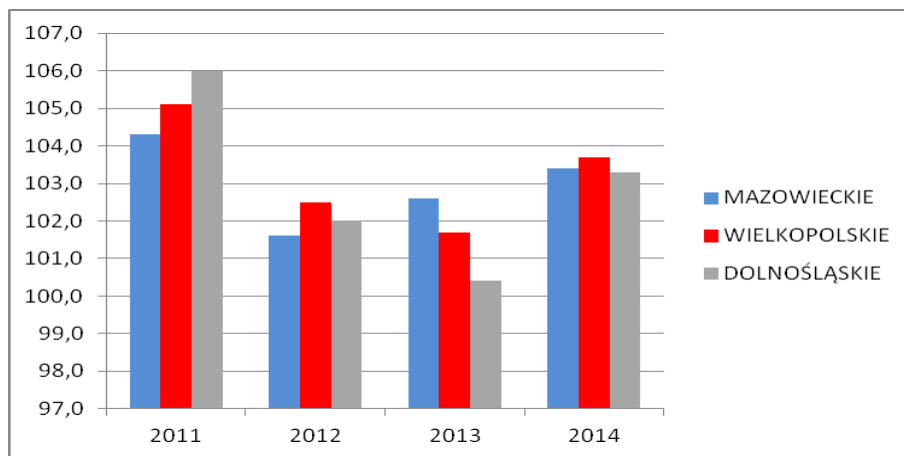
Tabela 21 – Porównanie wybranych województw pod względem liczby podregionów, powiatów, miast

Województwo	Liczba miast ogółem	Liczba podregionów	Liczba powiatów
Wielkopolskie	109	6	31
Mazowieckie	85	6	37
Dolnośląskie	91	5	26

Źródło: opracowanie własne WOI

2.4.2. Porównanie wybranych województw

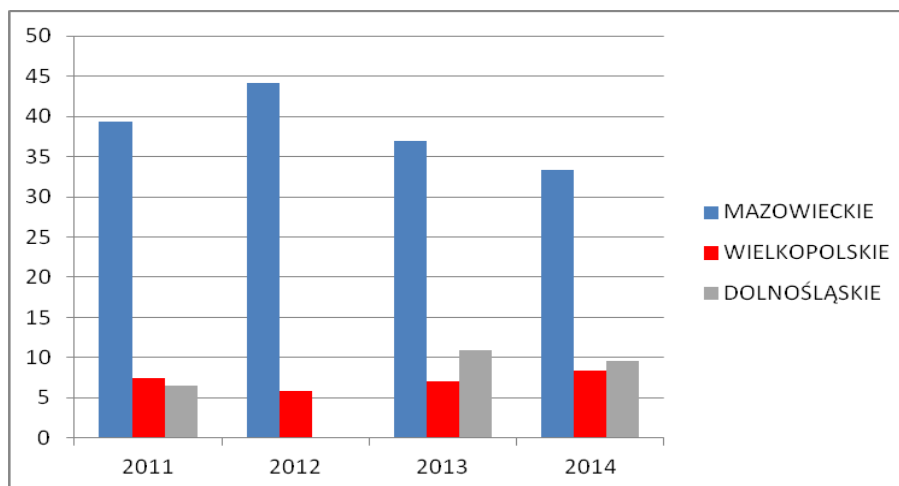
PKB brutto na jednego mieszkańca (ceny stałe) (%)

Źródło: opracowanie własne WOI

Pomimo spadku w latach 2011-2013 wartości PKB brutto na jednego mieszkańca Wielkopolska w 2012 i 2014 r. plasowała się na pozycji lidera. Natomiast w 2011 i 2013 r. zajmowała drugie miejsce ustępując kolejno Dolnośląskiemu i Mazowieckiemu.

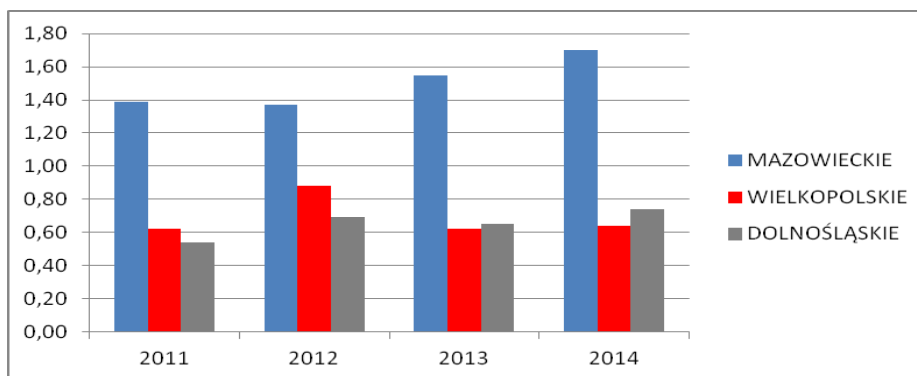
Udział województwa w krajowych nakładach na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach (%)

Źródło: opracowanie własne WOI. W przypadku danej dla województwa dolnośląskiego za 2012 rok, wskaźnik niemożliwy do wyliczenia, gdyż jeden ze składników ułamka jest równy 0 lub wartość została niepodana ze względu na wysoki błąd losowy próby.

Udział województwa wielkopolskiego w krajowych nakładach na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach, po niewielkim spadku w 2012 r., powoli wzrastał. Zdecydowany lider – Mazowieckie – wykazało w 2014 r., podobnie jak Dolnośląskie, spadek wartości wskaźnika w porównaniu z 2013 r.

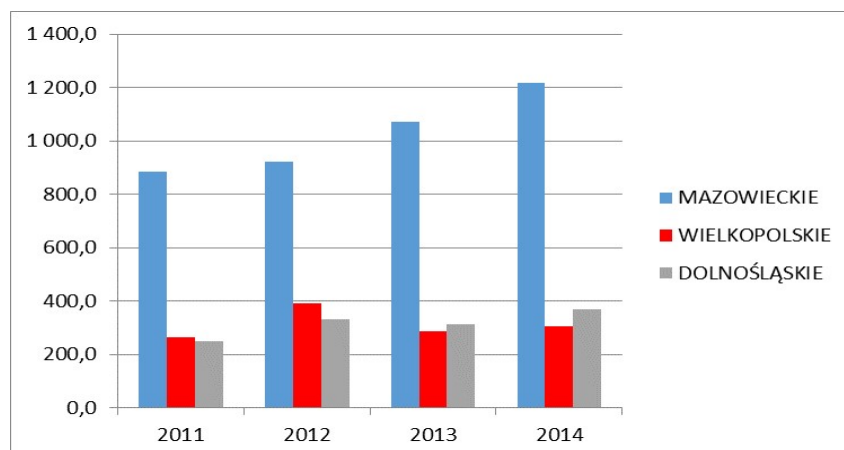
Nakłady wewnętrzne na B+R w relacji do PKB (%)

Źródło: opracowanie własne WOI

Nakłady wewnętrzne na B+R w relacji do PKB wzrosły w Wielkopolsce w 2012 r. po czym w kolejnym spadły do poziomu sprzed dwóch lat. Mazowieckie po niewielkim spadku w 2012 r. odbudowało w kolejnym swoją pozycję, osiągając najwyższe od 3 lat wyniki. Spośród trzech regionów Wielkopolska utrzymywała się w 2011 i 2012 r. na drugim miejscu po województwie mazowieckim, natomiast w 2013 spadła na trzecie miejsce z niewielką przewagą Dolnośląskiego, a w 2014 r. zwiększyła jeszcze ten dystans.

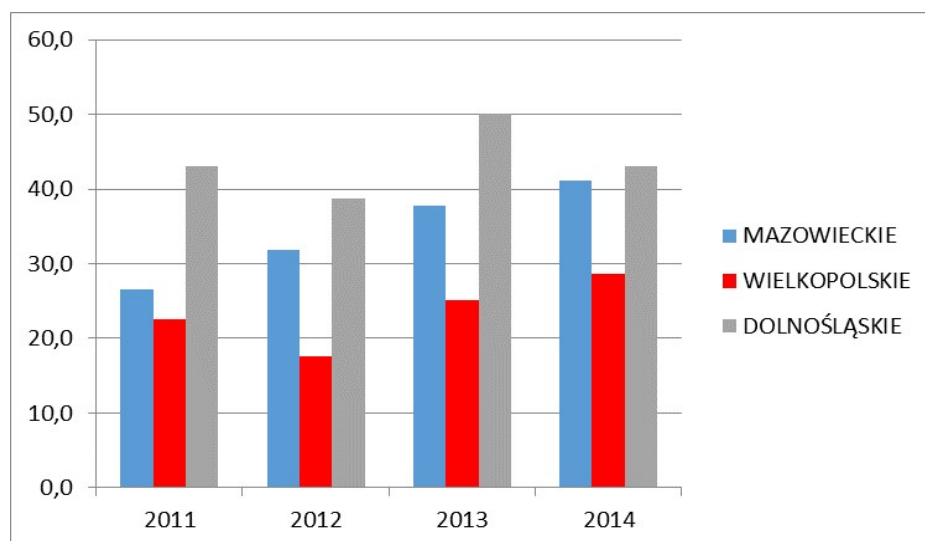
Nakłady wewnętrzne na B+R na 1 mieszkańca (zł)

Źródło: opracowanie własne WOI

Nakłady wewnętrzne na B+R na jednego mieszkańca w Wielkopolsce i Dolnośląskim były, w stosunku do wartości w Mazowieckim, porównywalne, jednak od 2013 r. Wielkopolska zajmuje trzecie miejsce i jednocześnie zwiększa się różnica do Dolnośląskiego.

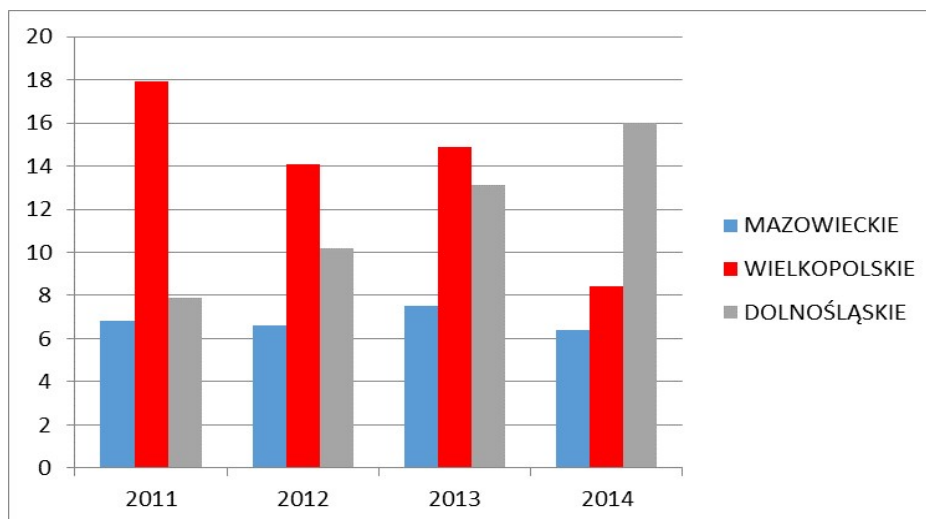
Udział nakładów na działalność B+R finansowanych z sektora przedsiębiorstw w nakładach na działalność B+R ogółem (%)

Źródło: opracowanie własne WOI

Pod względem udziału nakładów na działalność B+R finansowanych z sektora przedsiębiorstw w nakładach na działalność B+R ogółem województwo wielkopolskie zajmowało w omawianym okresie trzecie miejsce po Dolnośląskiem i Mazowieckim, przy czym w 2014 r. zmniejszył się dystans Wielkopolski do pozostałych województw w stosunku do 2013 r.

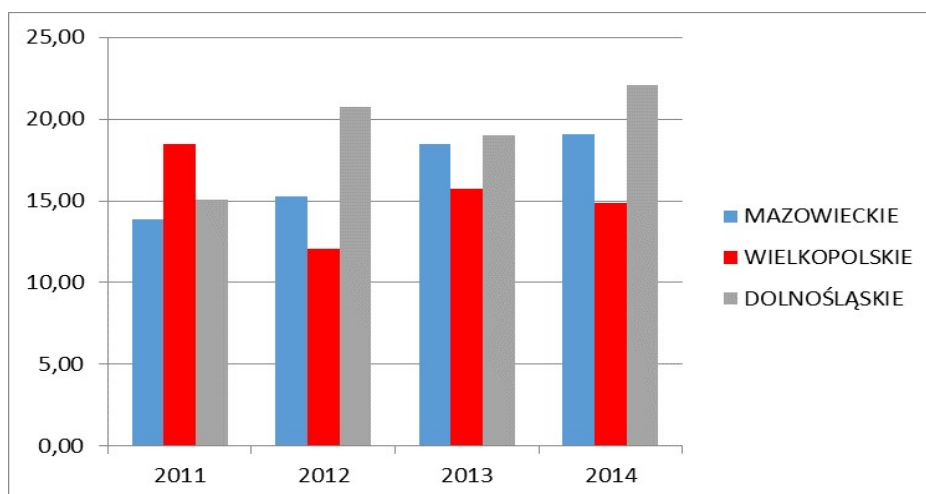
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem w przedsiębiorstwach przemysłowych z sekcji przetwórstwo przemysłowe [%]

Źródło: opracowanie własne WOI

W udziale przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem w przedsiębiorstwach przemysłowych z sekcji przetwórstwo przemysłowe po zdecydowanej dominacji Wielkopolski, zwłaszcza w 2011 r., zanotowano w 2014 r. znaczący spadek na korzyść regionu dolnośląskiego, który odnotował sukcesywny wzrost wskaźnika. Mazowieckie utrzymywało się na podobnym poziomie.

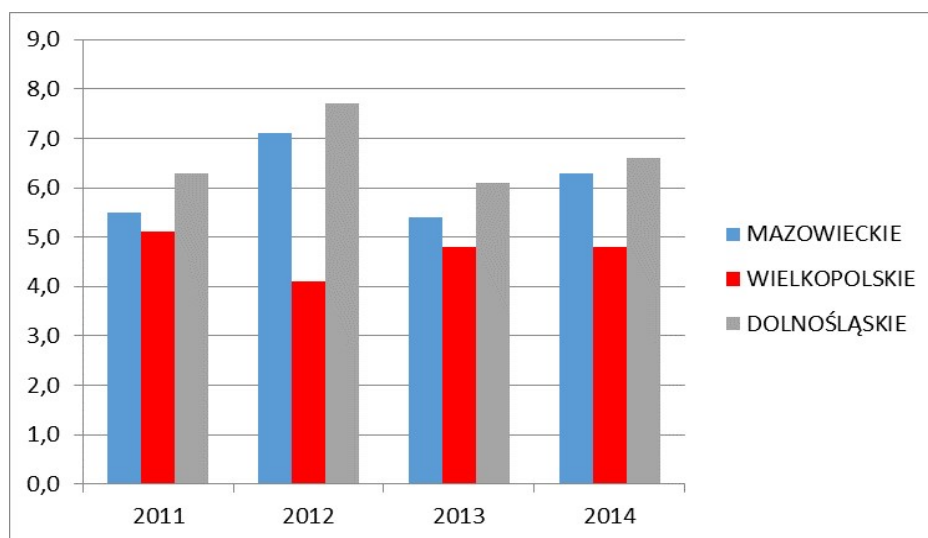
Przedsiębiorstwa innowacyjne przemysłowe wg rodzajów wprowadzonych innowacji i klas wielkości (%)

Źródło: opracowanie własne WOI

Pod względem przedsiębiorstw innowacyjnych przemysłowych wg rodzajów wprowadzonych innowacji i klas wielkości województwo dolnośląskie zajmowało w latach 2012-2014 pierwsze miejsce. Na drugim plasowało się Mazowieckie. Wielkopolska tylko w 2011 r. wyprzedziła te regiony i po zdecydowanym spadku w 2012 r. odbudowuje wartość.

**Przedsiębiorstwa, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej
w % ogółu przedsiębiorstw**

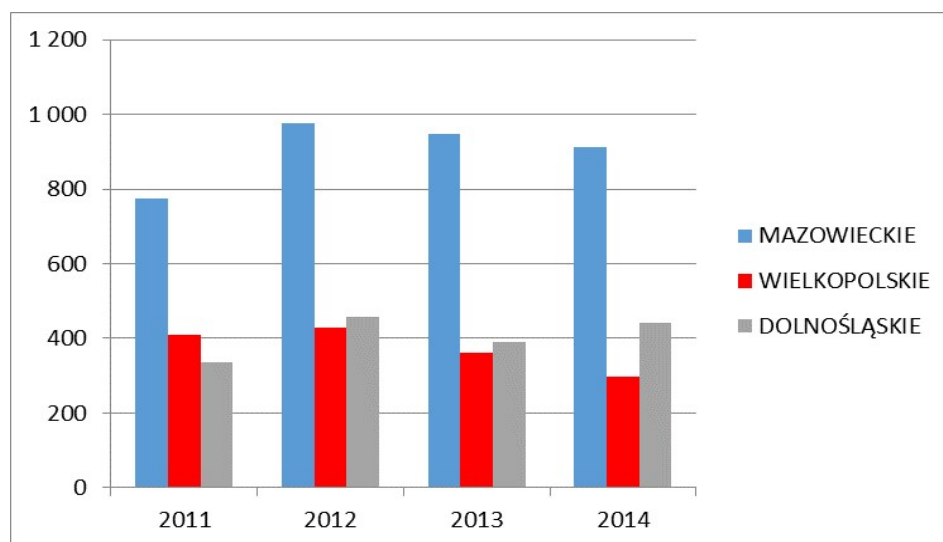

Źródło: opracowanie własne WOI

Najwięcej przedsiębiorstw, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej w % ogółu przedsiębiorstw niezmiennie od 2011 do 2014 r. znajdowało się w województwie dolnośląskim. Na drugim miejscu plasowało się Mazowieckie, a na trzecim Wielkopolska z tymi samymi wartościami w latach 2013 i 2014.

Zgłoszone wynalazki krajowe i udzielone patenty krajowe (szt.)

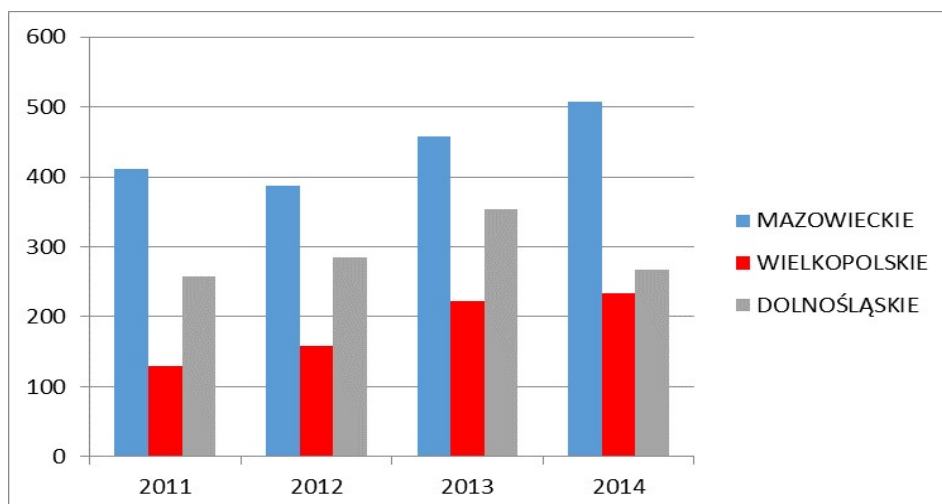
- wynalazki krajowe -

Źródło: opracowanie własne WOI

W liczbie zgłoszonych wynalazków krajowych zdecydowanie przodowało Mazowieckie, natomiast Wielkopolska z wyjątkiem 2011 r. plasowała się po Dolnośląskiem z największą różnicą w 2014 r.

- patenty krajowe -

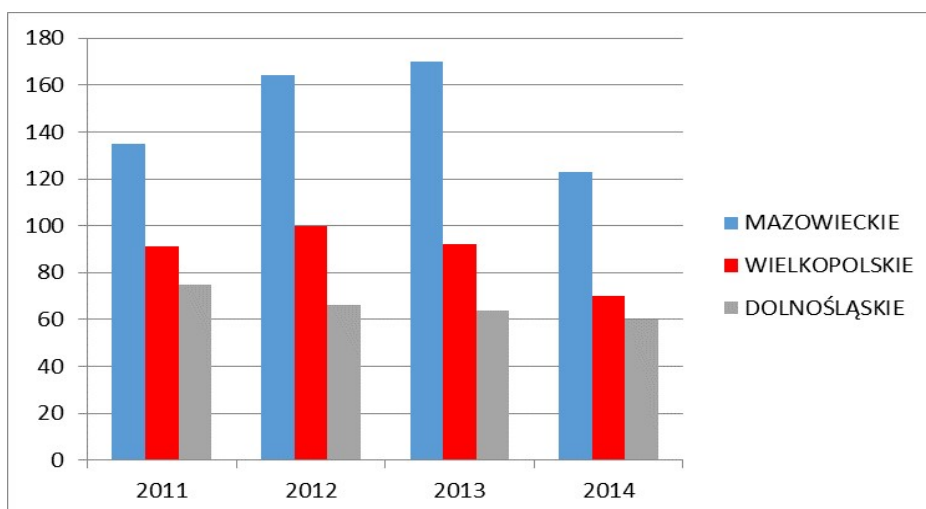

Źródło: opracowanie własne WOI

Liczba udzielonych patentów krajowych w województwie wielkopolskim sukcesywnie wzrastała, podobnie jak w województwie mazowieckim, które jednak zdecydowanie zajmowało pozycję lidera w okresie 2011-2014. Zauważalny jest także zmniejszający się dystans pomiędzy Wielkopolską a Dolnośląskiem.

Zgłoszone wzory użytkowe i udzielone prawa ochronne (szt.)

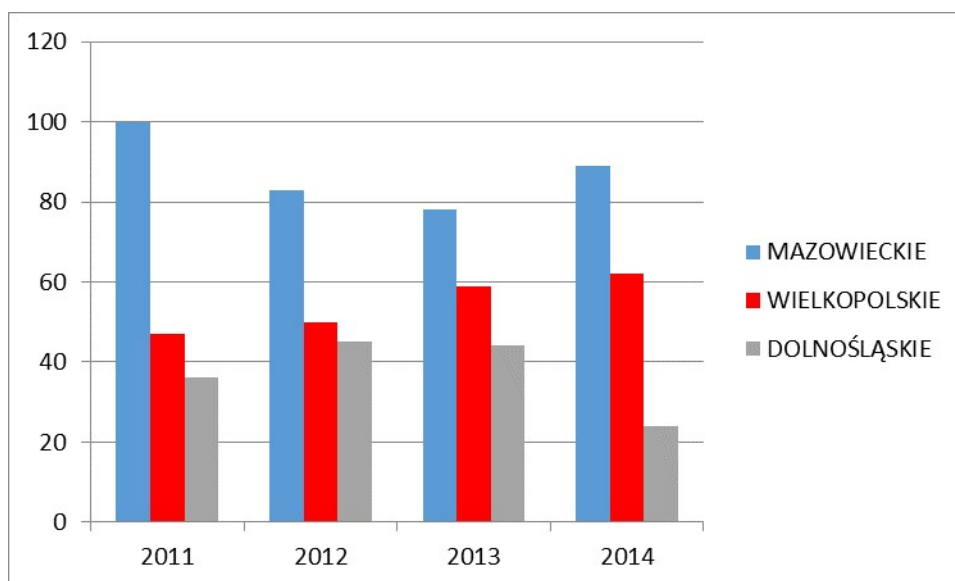
- wzory użytkowe -

Źródło: opracowanie własne WOI

W liczbie zgłoszonych wzorów użytkowych zajmowaliśmy co prawda drugą lokatę po Mazowieckiem, jednak wskaźnik ten malał od 2013 r. Spadek zanotowano także w regionie mazowieckim w 2014 r. w porównaniu z latami 2012-2013. Na podobnym poziomie oscylowało od 2012 do 2014 r. Dolnośląskie.

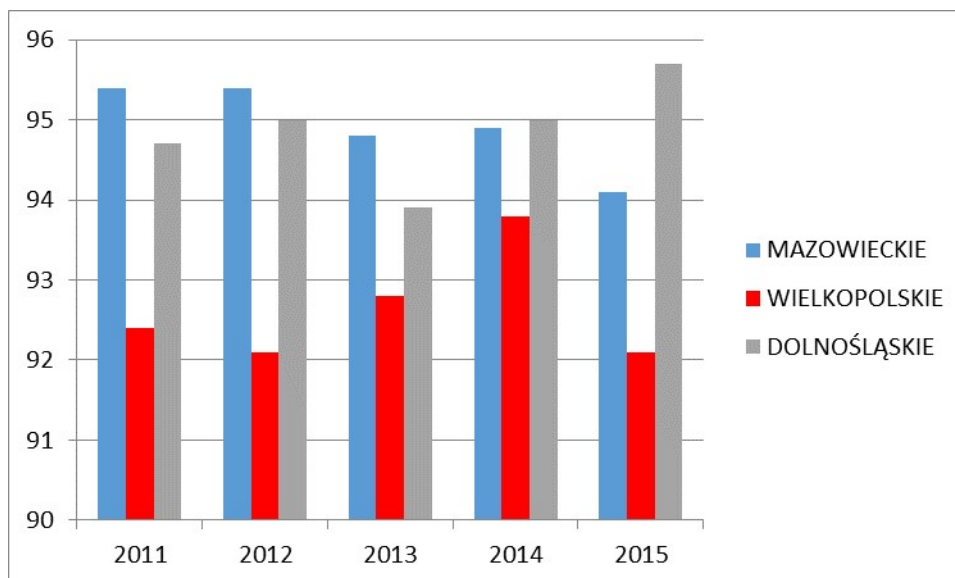
- prawa ochronne -

Źródło: opracowanie własne WOI

W liczbie udzielonych praw ochronnych Wielkopolska zajmowała środkową pozycję przy corocznym wzroście wartości, nie ulegając takim wahaniom jakie zanotowano w Mazowieckim czy Dolnośląskim.

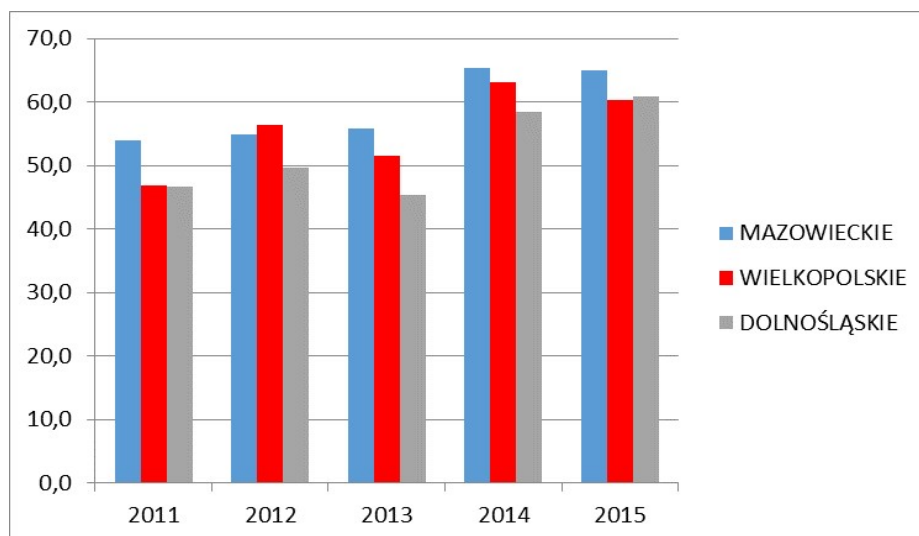
Udział przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu (%)

Źródło: opracowanie własne WOI

W procentowym udziale przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu Wielkopolska zajmowała trzecie miejsce po Mazowieckim i Dolnośląskim z dość wyraźnym spadkiem tego wskaźnika w 2015 r., porównywalnym do 2012 r. Województwo dolnośląskie wysunęło się w 2015 r. na zdecydowanego lidera.

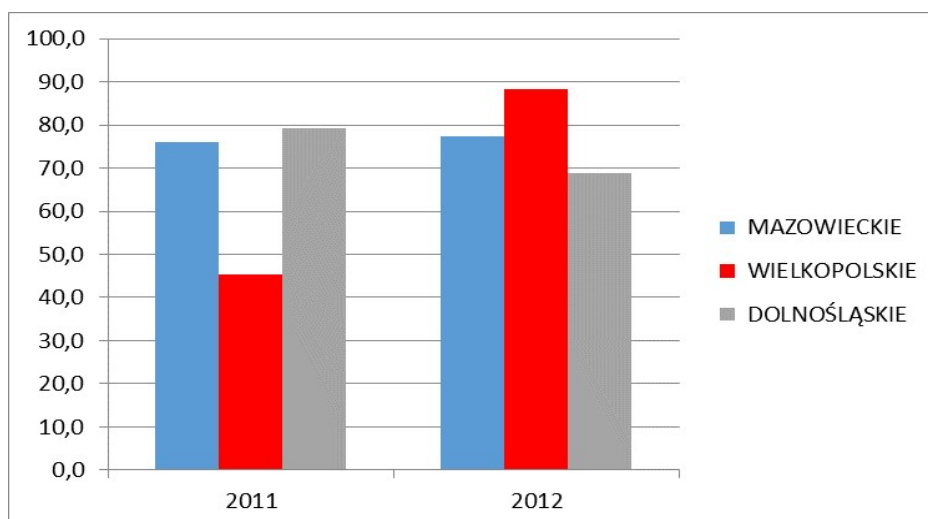
Udział przedsiębiorstw posiadających stronę internetową spełniającą funkcję prezentacji katalogów, wyrobów lub cenników (%)

Źródło: opracowanie własne WOI

W procentowym udziale przedsiębiorstw posiadających stronę internetową spełniającą funkcję prezentacji katalogów, wyrobów lub cenników województwo wielkopolskie spadło w 2013 r. z pierwszego na drugie miejsce po Mazowieckiem i utrzymywało tę pozycję przez kolejne dwa lata.

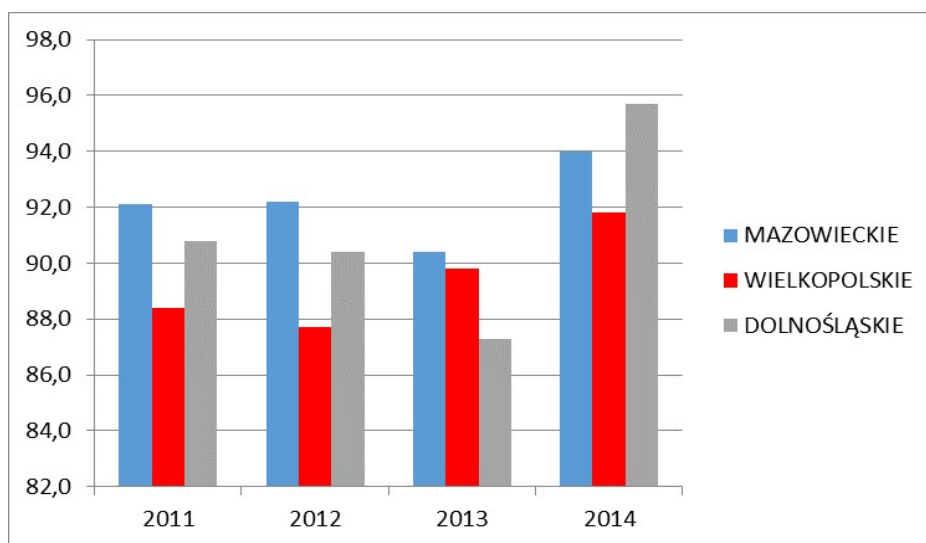
Udział przedsiębiorstw stosujących automatyczną wymianę danych z podmiotami zewnętrznymi (%)

Źródło: opracowanie własne WOI

W procentowym udziale przedsiębiorstw stosujących automatyczną wymianę danych z podmiotami zewnętrznymi w Wielkopolsce zanotowano w 2012 r. znaczący wzrost wskaźnika w porównaniu z rokiem 2011, co usytuowało region na pierwszym miejscu przed porównywanymi województwami utrzymującymi podobne wartości.

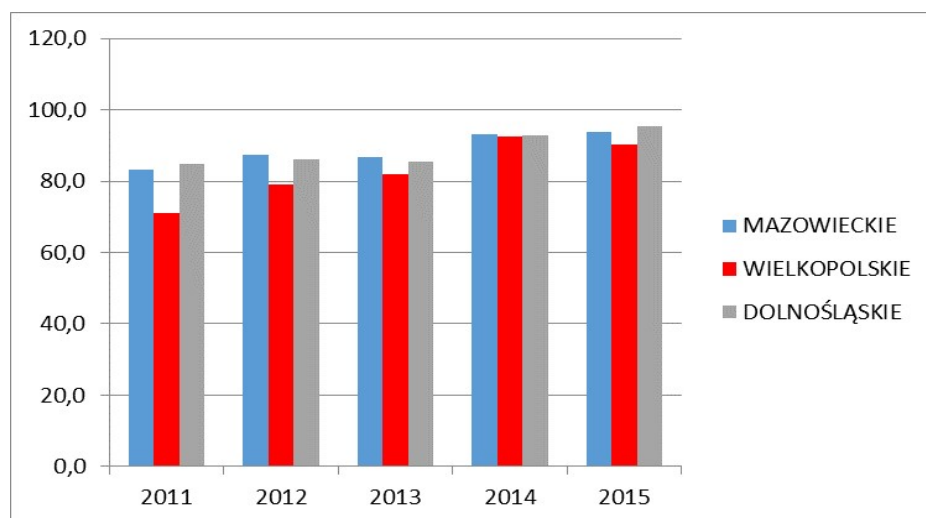
Udział przedsiębiorstw wykorzystujących Internet w kontaktach z administracją publiczną (%)

Źródło: opracowanie własne WOI

W kontaktach z administracją publiczną Internet wykorzystywało najwięcej przedsiębiorstw usytuowanych w Dolnośląskim, następnie w Mazowieckim i Wielkopolskim, gdzie w latach 2013 i 2014 nastąpił wzrost wskaźnika.

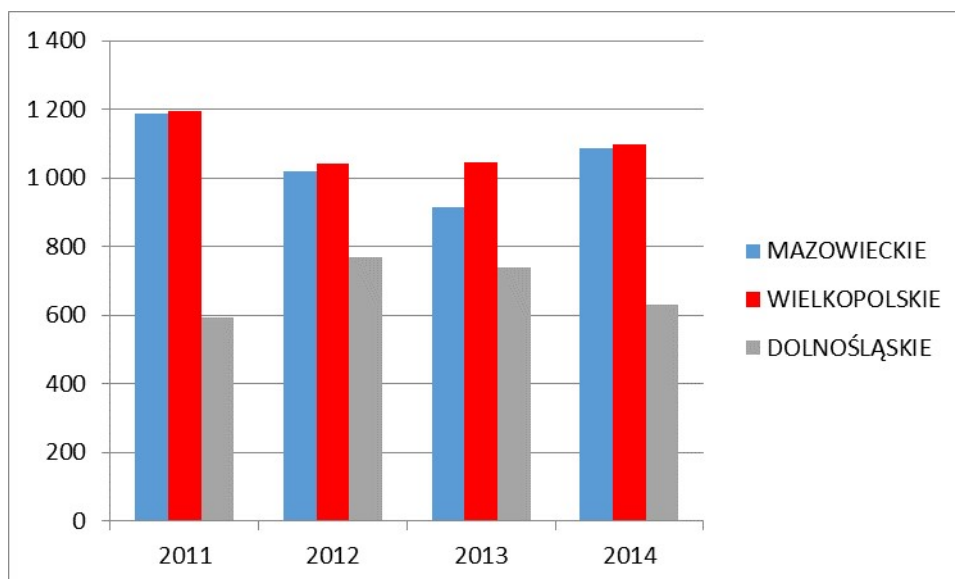
Udział przedsiębiorstw posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu (%)

Źródło: opracowanie własne WOI

W procentowym udziale przedsiębiorstw posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu region wielkopolski w 2015 r. zajmował trzecią pozycję obniżając nieznacznie wskaźnik w stosunku do 2014 r. kiedy to wartości we wszystkich województwach były zbliżone. Województwa mazowieckie i dolnośląskie oscylowały względem siebie od 2011 r. na podobnym poziomie. Jednocześnie we wszystkich trzech regionach widoczna była tendencja wzrostowa.

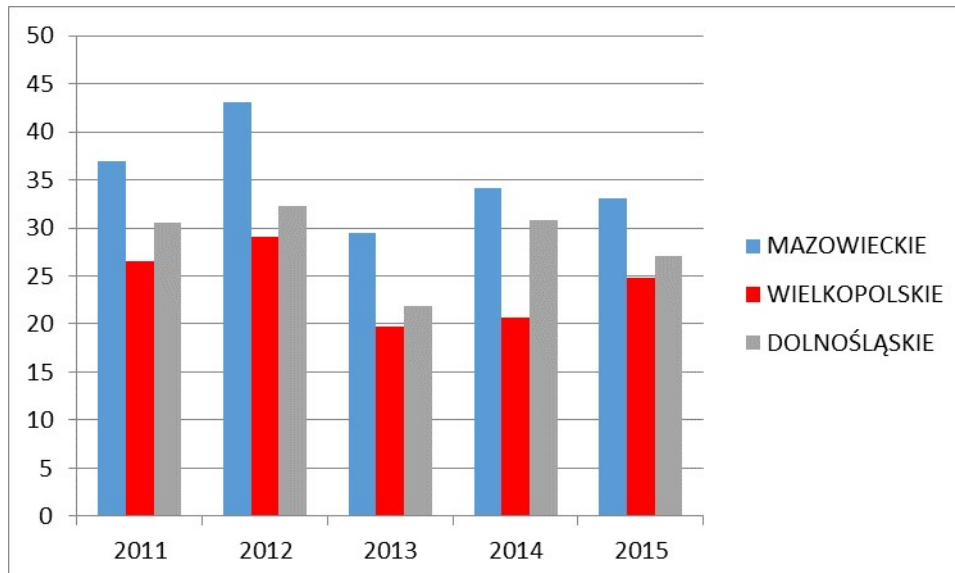
Przedsiębiorstwa, które posiadały środki automatyzacji procesów produkcyjnych (szt.)

Źródło: opracowanie własne WOI

Pod względem liczby przedsiębiorstw posiadających środki automatyzacji procesów produkcyjnych Wielkopolska zajmowała w latach 2011-2014 pierwsze miejsce wyprzedzając nieznacznie województwa mazowieckie i w stopniu dość dużym dolnośląskie.

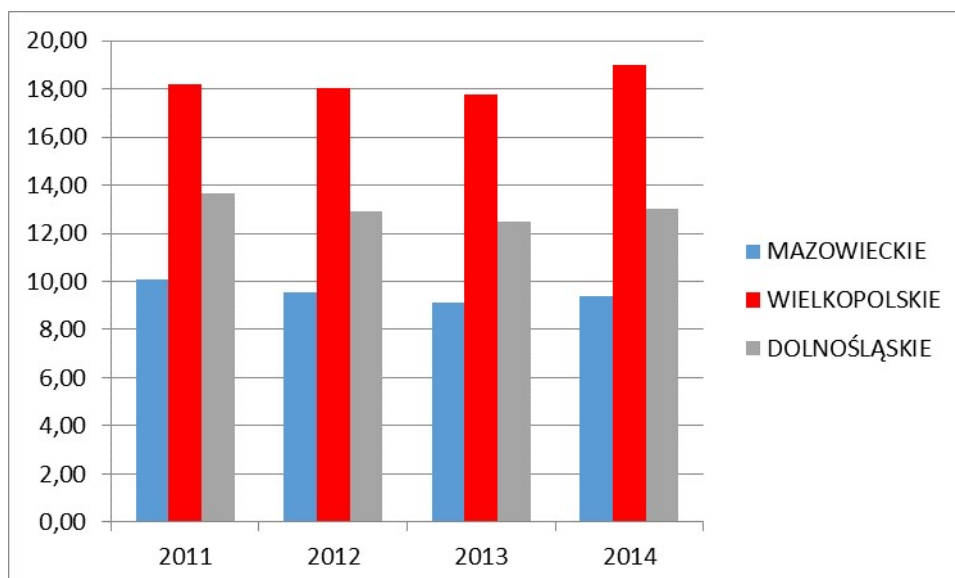
Odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną (%)

Źródło: opracowanie własne WOI

W kontaktach z administracją publiczną z Internetu najchętniej korzystali mieszkańcy województwa mazowieckiego, a następnie dolnośląskiego, chociaż wskaźnik ten był dla trzech regionów najwyższy w 2012 r., a następnie uległ obniżeniu. W Wielkopolsce po zdecydowanym spadku w 2013 r. odnotowano powolny wzrost wskaźnika.

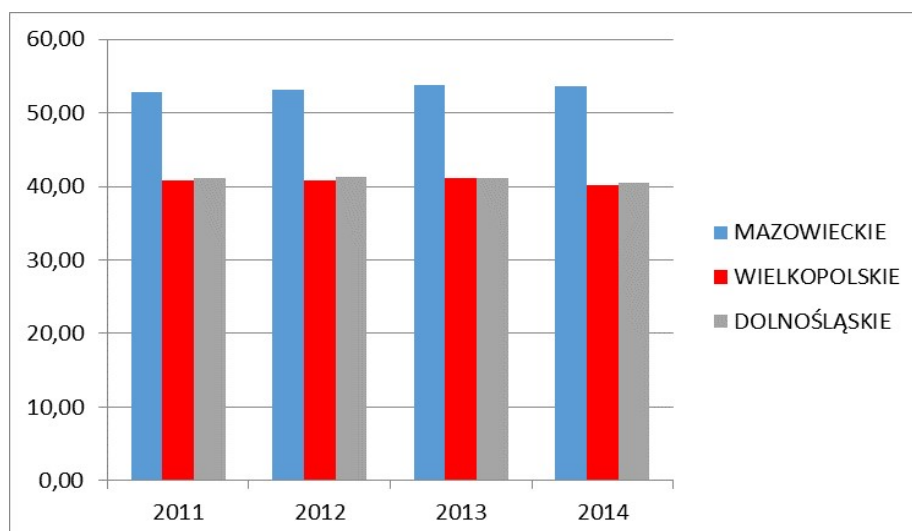
Współczynnik skolaryzacji netto - zasadnicze szkoły zawodowe (wiek 16-18 lat) (%)

Źródło: opracowanie własne WOI

W procentowym ujęciu współczynnika skolaryzacji netto dotyczącym zasadniczych szkół zawodowych (wiek 16-18 lat) Wielkopolska znacząco wyprzedzała Dolnośląskie i Mazowieckie, w których wskaźniki w ciągu czterech analizowanych lat pozostawały na zbliżonym poziomie.

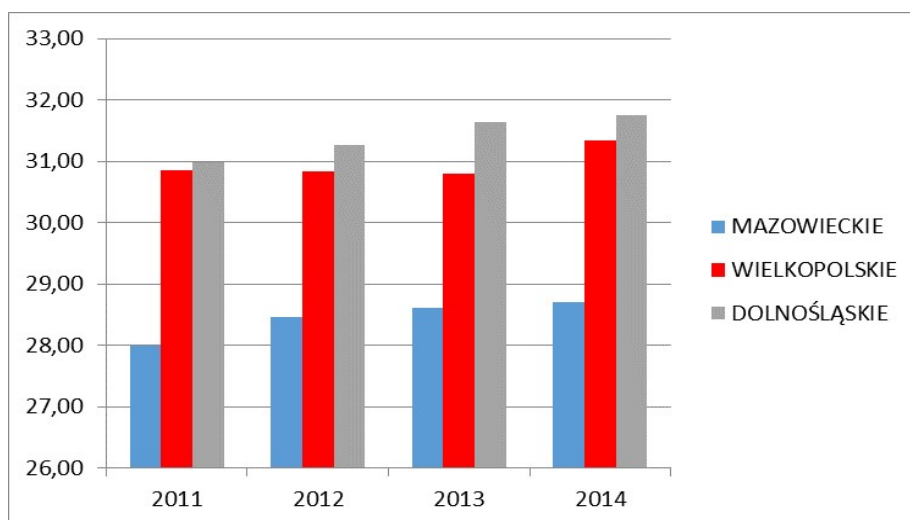
Współczynnik skolaryzacji netto - licea ogólnokształcące (wiek 16-18 lat) (%)

Źródło: opracowanie własne WOI

W procentowym ujęciu współczynnika skolaryzacji netto dotyczącym liceów ogólnokształcących (wiek 16-18 lat) Mazowieckie wyprzedziło Wielkopolskie i Dolnośląskie pozostające na prawie tym samym poziomie w ciągu czterech analizowanych lat, przy czym w województwie mazowieckim w omawianym okresie brakowało również wyraźnego trendu rosnącego.

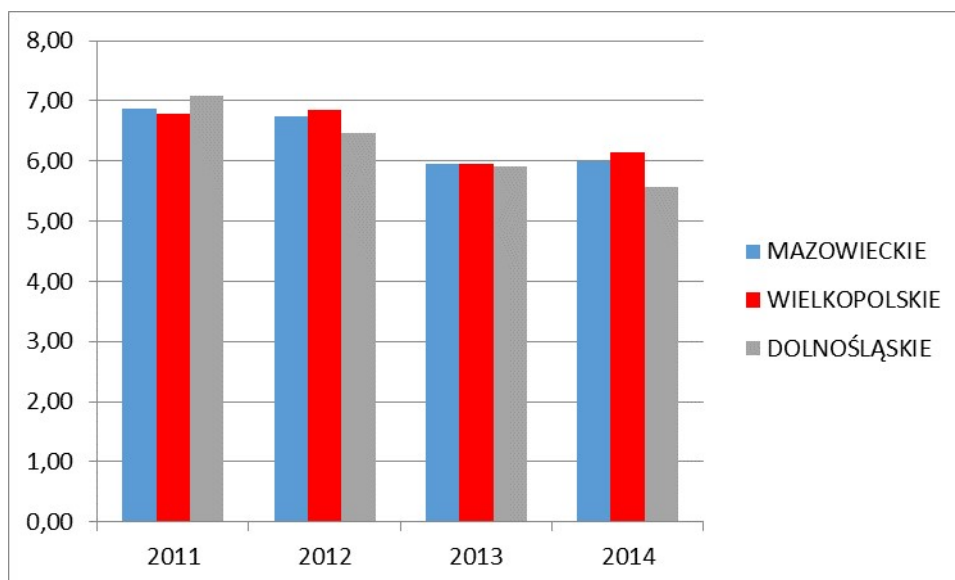
**Współczynnik skolaryzacji netto - szkoły zawodowe (bez zasadniczych zawodowych)
i ogólnozawodowe (wiek 16-18 lat) (%)**

Źródło: opracowanie własne WOI

W procentowym ujęciu współczynnika skolaryzacji netto dotyczącym szkół zawodowych (bez zasadniczych zawodowych) i ogólnozawodowych (wiek 16-18 lat) Dolnośląskie wyprzedziło Wielkopolskie i Mazowieckie, które to miało znacząco niski z dwoma pozostałymi regionami wskaźnik. Najmniej wyraźny trend rosnący zauważalny był na przestrzeni czterech lat w Wielkopolsce.

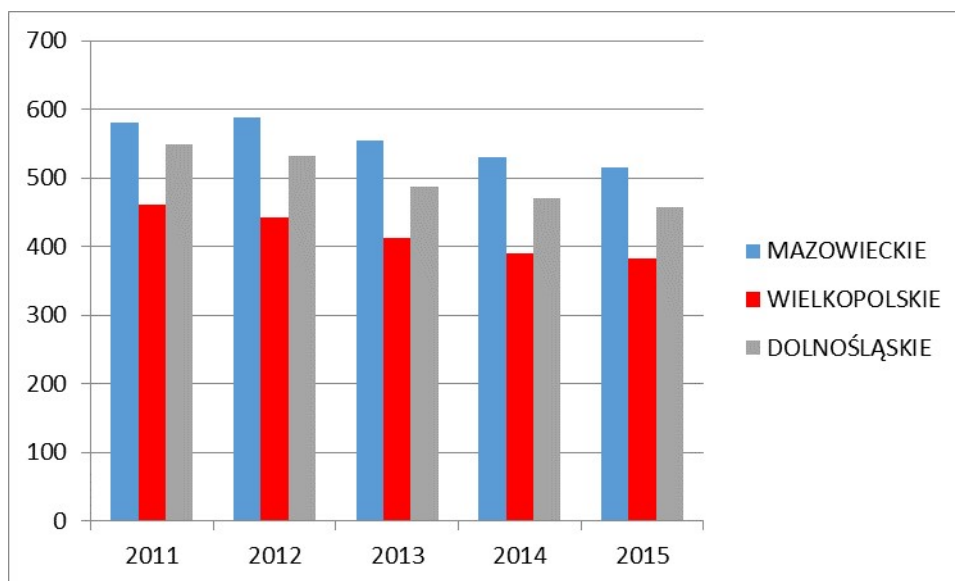
Współczynnik skolaryzacji netto - szkoły policealne (wiek 19 - 21 lat) (%)

Źródło: opracowanie własne WOI

W procentowym ujęciu współczynnika skolaryzacji netto dotyczącym szkół policealnych (wiek 19-21 lat) wszystkie porównywane regiony w kolejnych latach wykazywały podobne wskaźniki przy jednoczesnym powolnym ich spadku.

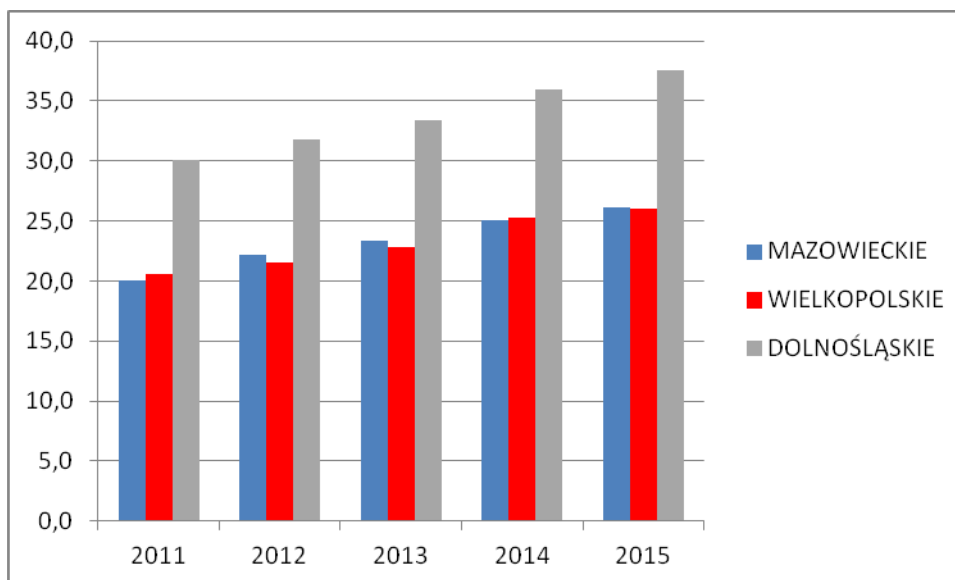
Studenci szkół wyższych na 10 tys. ludności (osoba)

Źródło: opracowanie własne WOI

Pod względem liczby studentów szkół wyższych na 10 tysięcy ludności najwyższy wskaźnik uzyskało województwo mazowieckie, a w następnej kolejności dolnośląskie i wielkopolskie. Ponadto zauważalny był trend spadkowy liczby studentów we wszystkich trzech regionach.

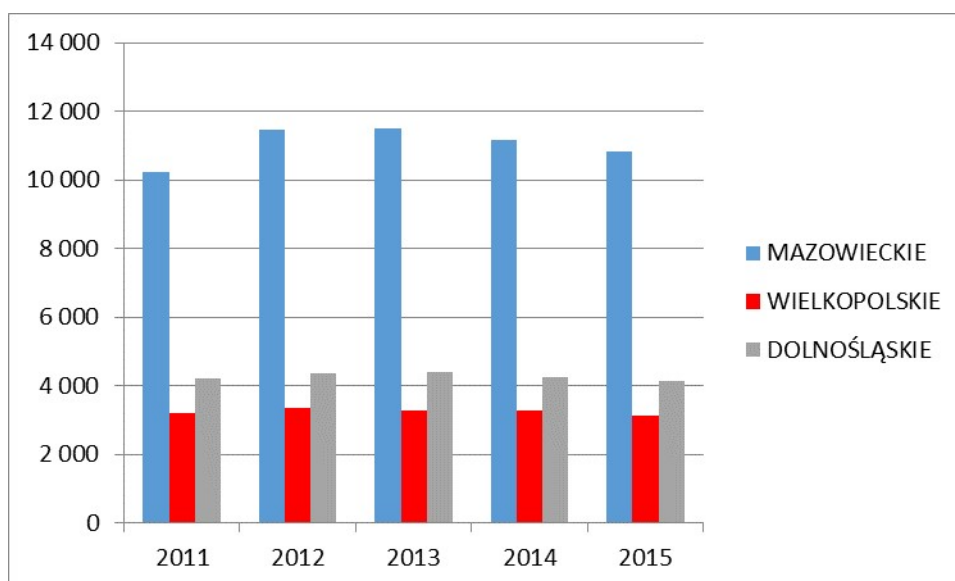
Odsetek studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych (bez cudzoziemców) (%)

Źródło: opracowanie własne WOI

Pod względem odsetka studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych (bez cudzoziemców) Dolnośląskie w analizowanych latach 2011-2015 wyprzedzało województwo wielkopolskie i mazowieckie, które prezentowały zbliżone wartości. We wszystkich regionach zauważalny był trend rosnący.

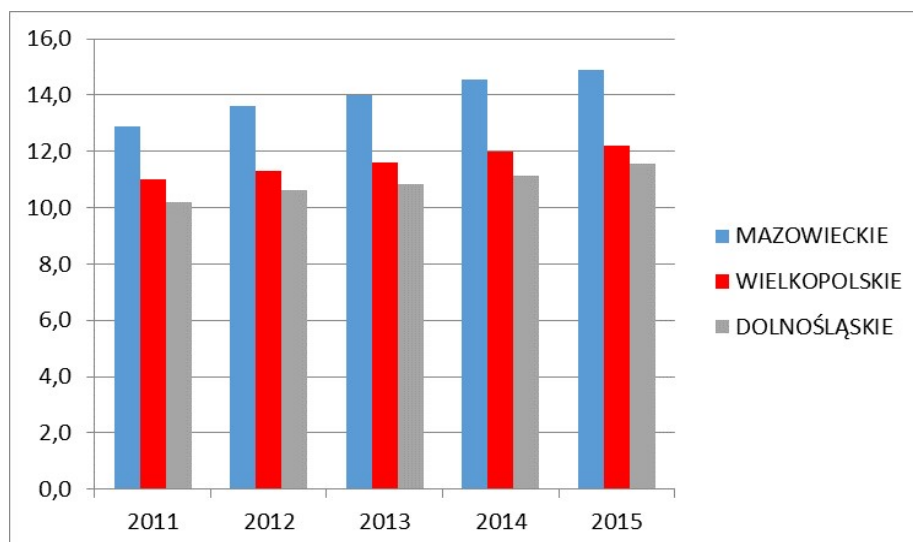
Uczestnicy studiów doktoranckich (osoba)

Źródło: opracowanie własne WOI

Najwięcej uczestników studiów doktoranckich odnotowało, ze zdecydowaną przewagą, województwo mazowieckie, następnie dolnośląskie i wielkopolskie. Liczba doktorantów w latach 2011-2015 pozostawała w porównyiwanych regionach na podobnym poziomie.

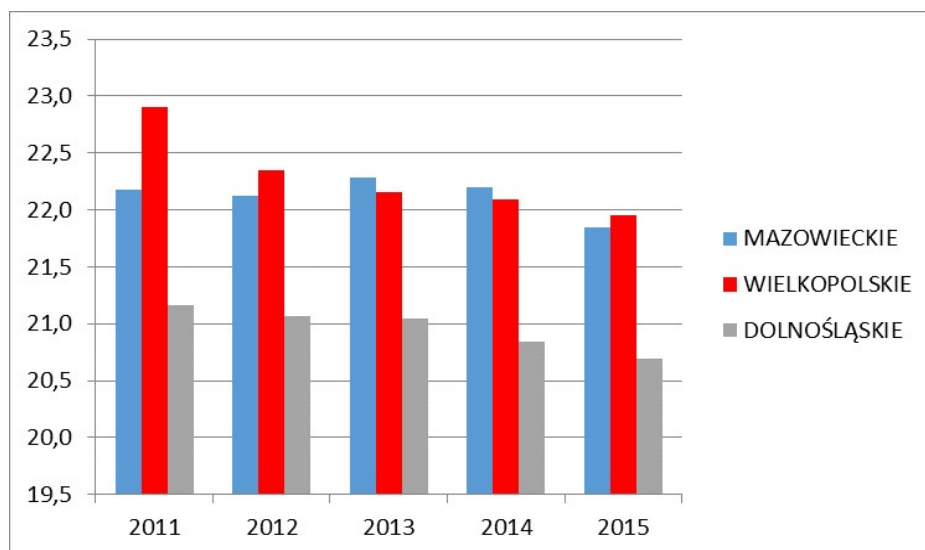
Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia z wykształceniem wyższym (%)

Źródło: opracowanie własne WOI

Największy odsetek bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia z wykształceniem wyższym zanotowano w Mazowieckim, następnie w Wielkopolskim i Dolnośląskim, przy czym wartości wskaźnika wykazywały tendencję rosnącą w poszczególnych latach.

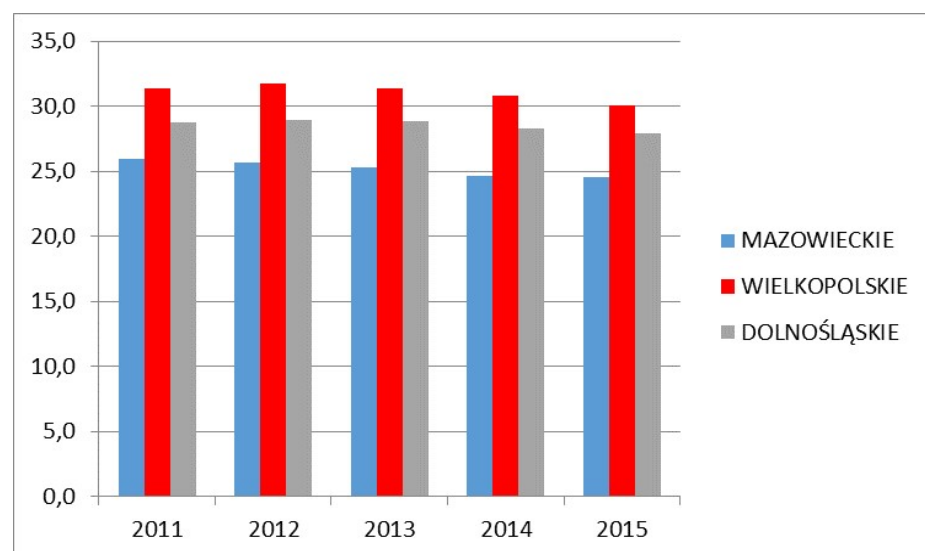
**Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia
z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (%)**

Źródło: opracowanie własne WOI

Największy odsetek bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym zanotowano w regionie mazowieckim i wielkopolskim, a najmniejszy w dolnośląskim, gdzie zauważalny był podobnie jak w pozostałych województwach powolny spadek wartości wskaźnika.

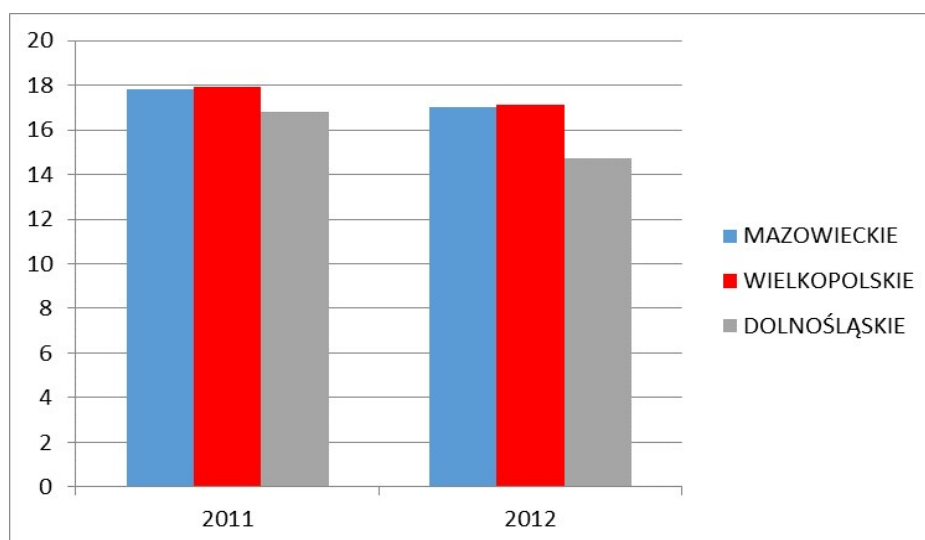
**Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia
z wykształceniem zasadniczym zawodowym (%)**

Źródło: opracowanie własne WOI

Największy odsetek bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia z wykształceniem zasadniczym zawodowym zanotowano w Wielkopolsce. Na kolejnych miejscach plasowało się Dolnośląskie i Mazowieckie. Widoczny był bardzo powolny spadek wartości tego wskaźnika w poszczególnych regionach.

Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów przypadająca na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do Internetu (osoba)

Źródło: opracowanie własne WOI

Pod względem liczby uczniów szkół podstawowych i gimnazjów przypadającej na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do Internetu pierwsze dwa miejsca zajmowały województwa: mazowieckie i wielkopolskie. Nieco mniejszą wartość zanotowano w Dolnośląskim, przy czym w roku 2012 nastąpił spadek tego wskaźnika we wszystkich omawianych regionach. *

* W roku szkolnym 2013/2014 w związku z problemami przy zbieraniu danych oświatowych, dane dotyczące komputeryzacji są szacowane przez MEN i prezentowane na poziomie nie niższym niż województwo (za: opracowanie GUS z 2014 r. „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2013/2014”).

2.4.3. Komentarz do porównania województw

Materiały, które posłużyły do opracowania rozdziału dotyczącego benchmarkingu, z uwagi na dostępność danych, pochodzą z różnych lat. Wielkopolska w porównaniu z województwem mazowieckim i dolnośląskim w przypadku ośmiu monitorowanych wskaźników znajduje się na 1. miejscu pod względem:

- PKB brutto na jednego mieszkańca (2014 r.),
- udziału przedsiębiorstw stosujących automatyczną wymianę danych z podmiotami zewnętrznymi (2012 r.),
- przedsiębiorstw, które posiadały środki automatyzacji procesów produkcyjnych (2014 r.),
- współczynnika skolaryzacji netto (relacja liczby osób - w danej grupie wieku - uczących się - stan na początku roku szkolnego - na danym poziomie kształcenia do liczby ludności - stan w dniu 31 XII - w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania) – zasadnicze szkoły zawodowe (2014 r.),
- współczynnika skolaryzacji netto – szkoły policealne (2014 r.),
- odsetka bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (2015 r.),
- odsetka bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia z wykształceniem zasadniczym zawodowym (2015 r.),
- liczby uczniów szkół podstawowych i gimnazjów przypadającej na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do Internetu (2012 r.).

Wskaźniki te przyporządkowane są do kategorii: „Rachunki regionalne”, „Nauka i technika”, „Szkolnictwo podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe i ponadgimnazjalne”, „Rynek pracy” i obszarów tematycznych: „Edukacja i wychowanie” oraz „Społeczeństwo informacyjne”.

W przypadku pięciu wskaźników województwo wielkopolskie zajmuje 2. lokatę ustępując Mazowieckiemu pod względem:

- odsetka bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia z wykształceniem wyższym (2015 r.),
 - zgłoszonych wzorów użytkowych (2014 r.),
 - udzielonych praw ochronnych (2014 r.),
- natomiast Dolnośląskiemu pod względem:
- udziału przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem w przedsiębiorstwach przemysłowych z sekcji przetwórstwo przemysłowe (2014 r.),
 - współczynnika skolaryzacji netto – szkoły zawodowe (bez zasadniczych zawodowych) i ogólnozawodowych (2014 r.).

Wskaźniki te objęte są następującymi kategoriami: „Nauka i technika”, „Szkolnictwo podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe i ponadgimnazjalne”, „Rynek pracy” oraz obszarami tematycznymi: „Przedsiębiorczość i konkurencyjność”, „Badania i innowacje”, „Edukacja i wychowanie”.

Mazowieckie i Dolnośląskie wyprzedziło Wielkopolskę w 17 wskaźnikach, takich jak:

- udział województwa w krajowych nakładach na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach (2014 r.),
- nakłady wewnętrzne na B+R w relacji do PKB (2013 r.),
- nakłady wewnętrzne na B+R na 1 mieszkańca (2014 r.),
- udział nakładów na działalność B+R finansowanych z sektora przedsiębiorstw w nakładach na działalność B+R ogółem (2014 r.),
- przedsiębiorstwa innowacyjne przemysłowe wg rodzajów wprowadzonych innowacji i klas wielkości (2014 r.),
- przedsiębiorstwa, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej w % ogółu przedsiębiorstw (2014 r.),
- zgłoszone wynalazki krajowe (2014 r.),
- udzielone patenty krajowe (2014 r.),
- udział przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu (2015 r.),
- udział przedsiębiorstw posiadających stronę internetową spełniającą funkcję prezentacji katalogów, wyrobów lub cenników (2015 r.),
- udział przedsiębiorstw wykorzystujących Internet w kontaktach z administracją publiczną (2014 r.),
- udział przedsiębiorstw posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu (2015 r.),
- odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną (2015 r.),
- współczynnik skolaryzacji netto – licea ogólnokształcące (2014 r.),
- studenci szkół wyższych na 10 tys. ludności (2015 r.),
- odsetek studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych (bez cudzoziemców) (2015 r.), - uczestnicy studiów doktoranckich (2015 r.).

Wskaźniki te należą do kategorii: „Nauka i technika”, „Szkolnictwo podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe i ponadgimnazjalne”, „Szkolnictwo wyższe” oraz obszarów tematycznych: „Badania i innowacje”, „Społeczeństwo informacyjne”, „Sprawność państwa i bezpieczeństwo publiczne”.

Analiza porównawcza Wielkopolski ze wszystkimi województwami znajduje się w Załączniku nr 8 do niniejszego raportu.

Powyższa analiza stanowi punkt wyjścia do benchmarkingu innowacyjności regionu na szczeblu kraju, w kolejnych latach planowane jest wskazanie trendów rozwoju wybranych wskaźników.

3. Wskazanie obszarów wymagających zmian/aktualizacji

Nie dotyczy w okresie sprawozdawczym.

4. Wnioski

Niniejszy raport stanowi punkt wyjścia dla dalszych działań mających na celu wdrożenie zapisów RIS3. Układ prezentacji danych będzie miał charakter stały, aby w sposób czytelny móc porównywać informacje zawarte w kolejnych raportach, w miarę postępu wdrażania strategii. Pomimo iż jest to raport otwarcia, analiza zawartego w nim materiału pozwala na sformułowanie pewnych wniosków:

- proces monitorowania Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020 stanowi duże wyzwanie głównie ze względu na fakt, iż przyjęty system monitorowania RIS3 w Wielkopolsce jest wielopoziomowy. W konsekwencji oznacza to monitorowanie łącznie ponad 200 wskaźników i powiązane jest z równoległą realizacją szeregu analiz własnych Wielkopolskiego Obserwatorium Innowacji w bardzo różnych obszarach tematycznych oraz dodatkowych badań angażujących liczne podmioty wielkopolskiego systemu innowacji. Ambitnie zaprojektowany system ma na celu wnikliwą analizę postępów w realizacji strategii w myśl zasady przyświecającej RIS3 w Wielkopolsce: prowadzona polityka innowacyjna oparta jest na faktach;
- idea inteligentnych specjalizacji stanowi stosunkowo nowe podejście w wielkopolskiej regionalnej polityce innowacji a zidentyfikowane po raz pierwszy w ramach RIS3 obszary inteligentnych specjalizacji nie były do tej pory monitorowane w takim wymiarze. Należy założyć, że w toku prowadzonego monitoringu wprowadzane będą pewne modyfikacje systemu monitorowania wynikające z weryfikacji założeń po pierwszych i kolejnych doświadczeniach związanych z pozyskiwaniem i analizą danych.
- proces monitorowania inteligentnych specjalizacji na poziomie regionalnym ze względu na dostępne dane realizowany jest często w oparciu o sekcje i działy PKD przyporządkowane

w ramach RIS3 (Załącznik nr 1 do Ramowego Planu Działań) do poszczególnych obszarów IS.¹³ Należy mieć na uwadze, że ze względu na szeroki opis poszczególnych działów PKD dany dział może dotyczyć więcej niż jednej specjalizacji (przykładowo Sekcja J dział 62 dotyczy może zarówno specjalizacji „Przemysł jutra” jak i „Wyspecjalizowane procesy logistyczne”). W związku z powyższym wycinkowych analiz dla poszczególnych obszarów IS nie należy samodzielnie sumować i na tej podstawie określać wartości łącznej dla sześciu obszarów inteligentnych specjalizacji w kontekście wybranych zagadnień (pewne wartości/kwoty mogą zostać wtedy błędnie policzone dwa razy). Ze względu na indywidualną specyfikę, w tym metodologię wyboru, IS dla każdego województwa, dane statystyczne dot. IS nie będą zapewne funkcjonowały w statystyce krajowej w podziale na regiony stąd analiza obszarów inteligentnych specjalizacji w oparciu o ogólnodostępne dane statystyki publicznej napotykać może na pewne trudności, które należy pokonywać na drodze współpracy wszystkich zainteresowanych województw i instytucji szczebla krajowego.

- proces monitorowania programów strategicznych wymagać może znacznych nakładów czasowych i osobowych. Ze względu na specyfikę niniejszego raportu dla wszystkich wskaźników produktu i rezultatu ustalono wartość wyjściową wynoszącą „0”. W ramach przygotowywania kolejnego raportu z monitorowania RIS3 wskaźniki produktu i rezultatu przypisane dla celów operacyjnych będą po raz pierwszy pozyskiwane i monitorowane. Wymaga to sporządzenia indywidualnych narzędzi do ich zbierania, doprecyzowania definicji oraz wypracowania najbardziej optymalnej formuły ich przetwarzania i analizowania. Monitoring RIS3 w praktyce oznaczać będzie również stały kontakt i pewną zależność w zakresie pozyskiwania danych od licznych podmiotów zewnętrznych takich jak np. poszczególne ministerstwa, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Punkty Kontaktowe różnych programów UE, partnerzy sieci Wielkopolskiego Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego itp.
- w trakcie ustalania wartości wyjściowych, pośrednich i docelowych dla wskaźników strategicznych (kontekstowych) w ramach monitoringu programów strategicznych napotkano na trudności w pozyskaniu danych z ogólnodostępnych źródeł statystyki publicznej. Autorzy raportu zdecydowali obserwować dostępność danych wskaźników w kolejnych latach oraz dodatkowo tam gdzie to możliwe zaproponowali dostępny wskaźnik alternatywny. Niedostępność danych dot. wskaźników strategicznych może skutkować w kolejnych raportach zamianą wskaźnika na dostępny, odpowiadający jednak merytorycznemu zakresowi wskaźnika niedostępnego.
- wyzwaniem w kolejnych latach monitorowania RIS3 będzie z pewnością analiza nakładów na realizację programów strategicznych RIS3. Prowadzone przez Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji prace analityczne dotyczące nakładów na RIS3w odniesieniu do 2015 r. napotkały na utrudnienia wynikające głównie z braku dostępu do danych szczególnie w kontekście źródeł finansowania RIS3 obejmujących wybrane programy krajowe i europejskie. Dodatkowo dane dostępne nie mają jednorodnego charakteru co utrudnia ich porównywanie

¹³ Takie podejście stosuje większość polskich regionów – przyp. aut.

i ewentualne sumowanie (w przypadku WRPO 2014+ można przykładowo zaprezentować zarówno wartość alokacji oraz wartość przyznanego dofinansowania natomiast w przypadku pozostałych źródeł finansowania dostępna i możliwa do zaprezentowania jest np. jedynie wartość przyznanego dofinansowania lub brak jest jakichkolwiek danych finansowych). Kolejne lata pokażą czy inne źródła finansowania RIS3 niż środki, którymi dysponuje region są możliwe do zmonitorowania w stopniu pozwalającym na sformułowanie wniosków dot. sposobu i efektywności wdrażania strategii inteligentnych specjalizacji. Brak danych o faktycznie poniesionych nakładach (np. płatnościach) na rzecz realizacji celów RIS3 w szczególności w ramach poszczególnych programów krajowych i międzynarodowych może skutkować analizą niepełną prezentującą znaczne niedoszacowanie ponoszonych nakładów w analizowanym roku kalendarzowym.

- prowadzona w ramach monitorowania inteligentnych specjalizacji „Analiza programów krajowych” stanowi ważną część przyjętego systemu monitorowania również w kontekście zapewnienia synergii pomiędzy krajowymi a regionalnymi IS. W celu uzyskania pożądaných informacji skierowano do odpowiedniego Ministerstwa prośby o udostępnienie danych dotyczących projektów z Wielkopolski w ramach programów operacyjnych PO IR i PO WER za 2015 r. i do momentu zakończenia prac nad raportem otwarcia nie uzyskano odpowiedzi. Brak dostępu do tego typu danych wpłynie będzie na możliwość analizowania w kolejnych latach programów krajowych zarówno w kontekście wsparcia dla projektów realizowanych na rzecz obszarów IS jak i ponoszonych na RIS3 nakładów. Brak dostępu do danych stanowi poważne zagrożenie dla pełnej realizacji procesu monitorowania szczególnie ze względu na fakt, iż programy krajowe, stanowią jedno z podstawowych źródeł finansowania RIS3.
- w kontekście braku możliwości pozyskania szczegółowych danych, w kolejnych latach nie będzie monitorowany Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw COSME oraz Program Kreatywna Europa 2014-2020¹⁴. Ponadto nie uzyskano odpowiedzi na temat aktywności jednostek z Wielkopolski w 2015 r. w Programie Erasmus+. Pozostałe źródła finansowania RIS3, poza budżetem Województwa Wielkopolskiego to środki finansowe pochodzące z perspektywy 2014-2020, która choć inaugurację miała w 2014 r., to praktyczne wydatkowanie środków nastąpiło od początku 2016 r., ponieważ wiele konkursów ogłoszonych w 2015 r., ze względów proceduralnych zakończyło się w 2016 r., zwłaszcza w kontekście WRPO 2014+, PO IR oraz PO WER. Stąd nakłady na programy strategiczne powinny wykazywać tendencję wzrostową w kolejnych latach.
- interesująco kształtują się pierwsze wnioski z analizy WRPO2014+. W 2015 r. zostały ogłoszone i zakończone pierwsze nabory w ramach Poddziałiań WRPO 2014+ (EFRR), gdzie inteligentne specjalizacje miały preferencje (Poddziałanie 1.4.1 „Kompleksowe wsparcie rozwoju działalności przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych dla przedsiębiorstw posiadających plan rozwoju eksportu”, Poddziałanie 1.5.2 „Wzmocnienie konkurencyjności kluczowych obszarów gospodarki regionu”). W ramach trzech konkursów do dofinansowania

¹⁴ Zob. „Uzupełniająca analiza źródeł finansowania RIS3” – załącznik nr 3 do niniejszego raportu.

zostały wybrane łącznie 523 projekty¹⁵ a aż 379 z nich to projekty, których zakres wpisywał się w jeden obszar IS (72,46% wniosków wybranych do dofinansowania). Wynik ten świadczy o dużej świadomości Beneficjentów WRPO 2014+ dotyczącej inteligentnych specjalizacji oraz RIS3. Ponadto, „Wnętrza przyszłości” oraz „Przemysł jutra” to inteligentne specjalizacje z największą liczbą wniosków wybranych do dofinansowania. Wynik ten nie zaskakuje, ponieważ te inteligentne specjalizacje mają jeden z większych potencjałów gospodarczych oraz naukowo-badawczych, co ma bezpośrednie przełożenie na pozycję konkurencyjną regionu w rankingach gospodarczych. Jeżeli aktywność podmiotów reprezentujących te inteligentne specjalizacje utrzyma się na odpowiednio wysokim poziomie, przewyższając pozostałe inteligentne specjalizacje, to warto zastanowić się nad dodatkowymi preferencjami dla tych IS w kontekście organizowanych kolejnych konkursów w ramach WRPO 2014+.

- W 2015 roku zostały ogłoszone i zakończone również pierwsze nabory w ramach Poddziałiań WRPO 2014+ (EFS), w ramach których wsparcie mogą otrzymać projekty wpisujące się w obszary inteligentnych specjalizacji (Poddziałanie 6.3.1 „Samozatrudnienie i przedsiębiorczość”, Poddziałanie 8.3.1 „Kształcenie zawodowe młodzieży – tryb konkursowy”). W ramach tych konkursów do dofinansowania zostało wybranych łącznie 37 projektów (w oparciu o uchwały ZWW w sprawie wyboru do dofinansowania projektów, bez projektów wybranych do dofinansowania w wyniku rozstrzygnięcia procedury odwoławczej). Projekty WRPO 2014+ współfinansowane z EFS cechuje odmienna specyfika niż te, współfinansowane z EFRR. Projekty WRPO 2014+ (EFS) mają charakter popytowy i dopiero po zakończeniu ich realizacji można stwierdzić, ile z nich było realizowanych w obszarze inteligentnych specjalizacji. Stąd dla celów monitoringowych ustalono, że Beneficjenci są zobligowani do wypełnienia ankiety, którą przesyłają wraz z Wnioskiem o płatność końcową za pośrednictwem SL 2014. Pierwsze ankiety będą dostarczone do WOI w czwartym kwartale 2017 roku. Konkursy, o których mowa powyżej zostały ogłoszone pod koniec września 2015 roku (Poddziałanie 6.3.1: 25.09.2015 r., Poddziałanie 8.3.1: 25.09.2015 r.), stąd pierwsze efekty monitorowania inteligentnych specjalizacji w zakresie WRPO 2014+ (EFS) będą widoczne dopiero po ponad dwóch latach od momentu ogłoszenia pierwszych konkursów. Co więcej, okres ten może ulec dalszemu wydłużeniu, ze względu na różny czas trwania poszczególnych projektów. Chcąc dokonać pełnego podsumowania danego konkursu, należy poczekać na ankietę z najdłużej trwającego projektu w ramach danego konkursu. W przypadku znacznie wydłużonego w czasie spływu ankiet do WOI, należy zastanowić się nad procedurą usprawniającą.
- Dane do analizy aktywności jednostek z Wielkopolski w ramach H2020 pozyskane zostały z Krajowego Punktu Kontaktowego za pośrednictwem Regionalnego Punktu Kontaktowego mającego siedzibę w Poznaniu. Przekazane bazy stanowią cenne źródło informacji dotyczących projektów z Wielkopolski w ramach H2020, a ich elastyczność pozwala generować zestawienia w dowolnym wymiarze. Na potrzeby raportu otwarcia dokonano analizy ww. projektów w kontekście inteligentnych specjalizacji. Wynik jest tutaj

¹⁵ Dane opracowane w oparciu o uchwały ZWW w sprawie wyboru do dofinansowania projektów, bez projektów wybranych do dofinansowania w wyniku rozstrzygnięcia procedury odwoławczej

zdecydowanie odmienny od tego uzyskanego w trakcie analizy WRPO 2014+. Najwięcej projektów reprezentowało inteligentne specjalizacje: „Rozwój oparty na ICT” (9 projektów) oraz „Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów” (5 projektów). Aktywność tych inteligentnych specjalizacji w H2020 potwierdza zapisy RIS3 mówiące o dużym ich potencjale naukowo-badawczym.

- Dobierając wskaźniki do benchmarkingu innowacyjności regionu na szczeblu kraju brano pod uwagę ich uniwersalność oraz możliwość zdefiniowania przy ich pomocy obszarów określających poziom innowacyjności. Ponadto, dla każdego ze wskaźników opracowano standardową kartę uwzględniającą informacje na temat jego nazwy, definicji i źródła. Ustalono, iż dane pozyskiwane będą z baz statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego takich jak: Bank Danych Lokalnych (BDL) i Strateg. W wyniku prowadzonego benchmarkingu zaproponowano zmiany w dwóch przypadkach:
 - zastąpienie wskaźnika „Studenci kierunków naukowo-technicznych na 10 tys. mieszkańców” (z uwagi na brak wskaźnika w bazach statystycznych GUS, a jednocześnie konieczność jego wykorzystania z uwagi na fakt, iż jest to wskaźnik kontekstowy z Programu Strategicznego Edukacja dla innowacji RIS3) na „Odsetek studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych (bez cudzoziemców)”,
 - zastąpienie wskaźnika „Komputery w szkołach podstawowych i gimnazjach z dostępem do Internetu przeznaczone do użytku uczniów” (z uwagi na przeniesienie danych do archiwum BDL) na „Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów przypadająca na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do Internetu”,
 - w przypadku wskaźnika „Udział przedsiębiorstw stosujących automatyczną wymianę danych z podmiotami zewnętrznymi” najbardziej aktualne dane pochodzą z 2012 r. i jednocześnie nie ma informacji, iż wskaźnik ten został przeniesiony do danych archiwalnych.

5. Podsumowanie

Specyfika niniejszego raportu jest odmienna od tych, które będą powstawać w latach kolejnych. Obok ukazania pewnego stanu wyjściowego, typowego dla raportu otwarcia, dużo uwagi poświęcono samemu układowi tabel i wykresów, tak aby z jednej strony stanowiły źródło porównywalnych danych, a drugiej w sposób jasny i czytelny wskazywały efekt wdrażania RIS3.